Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 74 (13563) | 1974 оной мартын 29, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ҺУНГАЛТЫН УГТАМЖАДА

1974 оной июниин 16-да СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые манай республикын ажалшад түй-мэй ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Совет засаг—арадай засаг. Соведүүдые — нютагай-ше, Верховношье — һунгагшад өөһэдөө сэхэ һунгадаг, өөрынгөө түлөөлэгшэдөө тэндэ эльгээжэ, гүрэн түрын хэрэг эрхилхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэшэлэн Соведүүд социалис оронийе бэхижүүлхын, түрэл оронойнгоо экономико болон соёл культурые хүгжөөхын түлөө, арад зоной ажаһуудал һайжаруулхын түлөө оролдохоһоо ондоо зорилго урдаа табидаггүй. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор, партиин Центральна Комитет һүүлэй үедэ Соведүүд тушаа хэдэ хэдэн шухала тогтоолнуудые баталан абаа. Тиигэжэ ажахын, соёл культурын байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Соведүүдэй эрхэ ба үүргэ бүри үргэдхэгдөө, гүрэнэй хэрэг хүтэлбэрилгэдэ олонитэ ажалшад бүри үргэнөөр хабаададаг болоо. Эндэ нүхэр Л. И. Брежневэй үүсхэлээр абтаһан депутат тухай дүрим онсо ехэ удха шанартай. Энэ дүримэй ёһоор депутадуудай эрхэ ба уялга үргэдхэгдөө, бүхы Соведүүдэй хүдэлмэри эрид һайжараа. Энээнии манайшье республикын социалис мүрысөөндэ илаһан сельскэ, поселковой, аймагуудай Соведүүдэй ажал хэрэг гэршэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа Захааминай Дүтэлүүрэй, Баргажанай Улаанай сомоной, Мухар-Шэбэрэй Никольско сельскэ Соведүүд һайн ажалаараа шалгарна.

Мүнөө һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ бүхы депутадуудай, бүхы Соведүүдэй ажал бүри эдэбхижэхэ, зорилго түгэс, аша үрэ ехэтэй болохонь дамжаггүй.

Манай орондо һунгалтада бэлэдхэл бүхы ажалшадай ажалай, политическэ ехэ дэбжэлтэ үүсхэдэг заншалтай юм. Мүнөөшье республикымнай ажалшадай дунда социалис мүрысөөнэй эршэ хүсэн үдэрһөө үдэртэ нэмэжэ, дэлисэнь үргэдэнэ. Колхоз, совхозууднай түсэб, даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ, промышленностиин, барилгын, транспортын коллективүүд абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эрид шанга тэмсэл дэлгэрүүлнэ. Тэдэнэй дунда юһэдэхи табан жэлэй түсэбые мүнөө дүүргээд, удаадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байһан түрүү хүнүүд бидэ бүтэдэнэй омогорхол түрүүлнэ. Үсэгэлдэр манай газетэдэ толилогдоһон мэдээсэлээр уншагшаднай ехэ баярлаха ёһоороо баярлана. Борьёогой совхозой хонишон Н. Я. Свистунов хурьга абаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ. Энээнэй урда тээ республикымнай суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Е. Л. Тадвашкина табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ гэжэ мэдээсээ һэмди. Мүн республикымнай хүдэлмэришэн ангиин дунда иимэ түрүү хүнүүд олон. Тэдэнэй нэгэн Хурамхаанай леспромхозой В. П. Парамоновой бригада болоно. Энэмнай ёһотой габьяа, ажалай баатаршалга мүн. Энэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ депутадууд жагсана.

Сүлөөтэ ажал ажалша хүниие алдаршуулжа, нэрэ хүндынь үргэнэ. Энэ хадаа совет засагай ажалша хүнүүдтэ үгэһөн эрхэ сүлөөгэй аша үрэ, тэрэнэй агууехэ туйлалта мүн. Эгээл тиимэһээ совет хүнүүд һунгалта бүхэниие агууехэ һайндэр, социалис демократиин һалбаран мандалта гэжэ тоолодог юм.

Энэ жэлэй июниин 16-да болохо дээдэ засаг түрымнай һунгалта совет обществын бата бэхи нэгэдэлые, манай оронойн олон янзын үндэһэ яһатанай агууехэ хани барисаа, Коммунис партиие — совет обществын хүтэлбэрилгэ хүсые, Совет гүрэниие тойрон бүхы ажалшадай нягта бүлэг сэсэлгээлые үшөө дахин гэршэлэн харуулха байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө совет арад, тэрэ тоодо Буряадай республикын ажалшад, юһэдэхи, табан жэлэй үлэһэн хоёр жэлэй туршада ехэ ажал хэрэг бүтээхэ болоно. Энэ талаар партиин ЦК-гэй декабриин (1973 он) Пленум, тэндэ ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор, мүн шэнэ газар элдүүрилжэ эхилһээр XX жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаан дээрэ тэрэнэй хэлэһэн үгэ дотор тодорхой зорилгонууд табигданхай. Бүтээсэ ехэтэй-гээр ажаллажа, үнэгүй, шанар һайнтай ехэ продукци гаргаха гээшэ ажалша бүхэнэй нангин уялга мүн. Энээнэй ашаар лэ юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэб, даабаринууд заатагүй үлүүлэн дүүргэгдэхэ ушартай.

Энэл хэрэгтэ ажалша олониитын хүсэл оролдолгые зорюулха гээшэ партийна организацинуудай уялга болоно. Һунгалтада бэлэдхэл—харюусалгатай хэрэг. Тиимэһээ партийна организацинууд энэ хэрэгые шадабарнтайгаар, дэлисэтэйгээр ябуулха зорилготой. Тэдэнэй эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри энэл хэрэгтэ зорюулагдаха байна. Һунгуулиин комиссинуудта эрхим хүнүүдые дэбжүүлхэ, һунгуулиин урда тээхи агитаци ябуулха, һунгагша бүхэнэй һунгалтада хабаадаха бүхы хэрэгтэй нүхэсэл хангаха — эдэ бүгэдэ партийна организацинуудай үдэр бүриин анхарал доро байха зэргэтэй. Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, һайн, шадамар бэрхэ пропагандистнуудые, агитаторнуудые, политинформаторнуудые томилхо, ниитын эмхинүүдэй ажалые улам һайжаруулха, тиигэжэ ажалшадые марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри аша үрэ ехэтэйгээр ябуулха гээшэ мүнөө шухалын шухала удха шанартай. Бүхы ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гол зорилго болбол, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ, зорюулха хэрэг болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын угтамжада ажалай бэлэг асархын түлөө тэмсэлээ республикымнай ажалшад улам шангадхана, социалис мүрысөөнэй дэлисэ үргэдэнэ. Һунгалта—социалис демократиин үшөө нэгэ илалта, совет арадай ажалай шэнэ илалтын һайндэр болог.

БЭЛЭДХЭЛ ЭХИЛЭЭ

ЛЕНИНГРАД. «Кировско завод» гэжэ нэгэдэлэй партийна комитет цехэй парторганизацинуудай секретарнарай зүблөө үнгэргэжэ, һунгалтада бэлэдхэл хэхэ хэмжээ ябуулгануудые хараба. Агитколлективүүдэй бүридэл тодорхойлогдоо. Энэ 300 агитколлектив байтуулагдаха юм. 300 гаран политинформатор, мүн «Знание» бүлгэмэй агитатор болон заводской хэлтэсүүдэй гэшүүд гол заводой хүдэлмэришэдэй дунда лекци, үдэшэ, хөөрөөнүүдые үнгэргэхэ юм.

ЛИПЕЦК. СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ түрүүшын агитпунктнууд Липецкэ областиин хото городуудта, һуурин тосхонуудта нээгдээ.

Урдахи һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн саг соо индустрита Липецкдэ ехэ хубилалтанууд болоо. Новолипецкэ металлургическа, тракторна ба бусад завод, фабрикануудай үйлэдбэриин мантан ехэ корпусууд урган бодоо. Гэр байрын 13-дахи микрорайон хотын баруун-урда захада баригдажа байна.

Хүдөө нютагуудта хэдэ хэдэн шэнэ агитпунктнууд бии болобо.

РЕПОРТАЖ

ЭРТЫН ХАБАРАЙ ХҮГЖЭМ

МАРТ 15 — **ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ГАБШАГАЙ ХОЁР ҺАРА** — МАЙ 15

Үглөөгүүр наранай һаял гаража байхаһаа эхилээд, тосхоной үйлсөөр трактор, машинануудай иишэ тиишээ һүндэлжэ, хүйтэн газарай дорьботор хүнхинэлдэхэнь дуулдажа эхилнэ. Энэмнай эртын хабарай эршэтэ ажалай хүгжэм зэдэлнэ гэжэ ойлгохоор байна. Мүн механизаторнууд лэ ха гэжэ тухайлхаар, тоһолиг хара хубсаһатай хүнүүд баһал иишэ тиишээ яаралтайгаар алхалалдана.

— Володя аа, мүнөөдэр хайшаа ошохошниб?

— Ойдо гарахамнай. Посхоод бариха һургааг зөөхэбди. Ши юу хэхэбши?

— Үнеөхи шэбхэеэ шэрэхэ зон бэзэбди. Мүнөөдэр үшөө хоёр трактор нэмэжэ табиха гэлсээ һэн. Хэниие эльгээхэнь хаб?

— Цырен-Доржо Санжиевич, тракторнууднай хэзээ заһабарилагдажа бэлэн болохоёо байнаб?..

Иигэжэ байгаад, механизаторнуудай өөһэд хоорондоо шанга шангаар ооглолдохо, хөөрэлдэхэнь баһал элихэнээр дуулдаха юм.

Бүри һая гэхээр лэ дун сагаан саһан хүнжэл доро дууража байһан газар дайда үбэлэй ноирһоо һэрижэ, халюун шара тарялан, сабшалан дээгүүр хабарай эртын халуун хүдэлмэри эхилбэ бшуу.

Ородой-Адагай һаалиин фермын тээ урдахана обоо онги шэбхын хажууда хэдэн трактор харагдана. Сэнхир хүхэ шэрэтэй ДТ-75 түхэлэй урдаа бульдозертой трактор сухалдаһан бухадал нэгэ урагшаа, нэгэ гэдэргээ боложо байгаад, шанга шангаар хүнхинэн, обоотой шэбхые мундуугаар түлхинэ. Үбэлэй хүйтэндэ хүрэшэһэн шэбхые задалжа, тракторай тэргэнүүдтэ түргэ түргэнөөр ашаха гээшэнь амархан бэшэ. Залуу хүбүүн Александр Балдаев тракторайнгаа оньһон түхеэрэлгээр шэбхын нэгэ захаһаа онгилон удхаад, дээгүүр үргүүлжэ, арадань байһан тракторай тэргэ соо нахигад гэтэр адхаха юм. Барисалдажа хүрэшэһэн эргэнэгэй шэнээн шэбхэ оньһон түхеэрэлгэдэнь заримандаа догоодонгүй унашана. Шэбхээр дүүргэгдэһэн тэргэтэй тракторнууд сабшалан тээшэ ошожол байна. Уданшьегүй тэдэнэр хооһоровод, ондого сондого гүйлгэлдэжэ ерэнэд. Дүршэлтэй бэрхэ тракористнууд Александр Цыденжапов, Бимба Бадмаев, Сергей Цыбиков, Буда-Дари Балданов гэгшэд шэбхэ шэрэхэдээ үдэрэй 15—17 эрьесэ хэнэ.

— Манай оньһожоруулагдаһан бригада хүдэлжэ эхилһээр тиимэшье үни болоогүй. Мартын 20-һоо шэбхэеэ зөөжэ эхилээбди. Тэрэнһээ урид захалха гэхэдэмнай, шэбхэ яашье абтахаар бэшэ хүрэшэнхэй байгаа. Харанагта, мүнөөшье бэрхэтэйл байна. Теэд энэ обоотой шэбхын хүү гэдэхыень хүлеэхэ саг һалаа. Хабарнай тулажа ерэшэбэ ха юм. Гол түлэб хабарай тарилгын эхилтэр гансахан сабшалан дээрэ 4600 тонно шэбхэ гаргаха ёһотойбди. Энэмнай багахан хүдэлмэри бэшэ. Шамдаагүйдэмнай аргагүй. Үнгэрэгшэ намартаа, үбэлэй эхеэр бүхы шэбхэеэ обоолжорхиһомнай мүнөө һайн байба,— гэжэ энэ бригадын бригадир Аюша Цыбжитов хөөрэнэ.

Эндэхи «50 лет Октября» совхозой ехэнхи сабшалан Худан голой хоёр эрье зубшаад байдаг. Тиимэһээ бүхы 2765 гектар сабшалангайнь 2 мянга үлүүтэй гектаарынь уһалагдадаг. Энэмнай ехэхэн баялиг гээшэ ааб даа. Теэд гансахан уһалууряар үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахань бэрхэтэй. Нэн түрүүн газараа зүбөөр үтэгжүүлхэ, үрэжэлыень дээшэлүүлхэ, олон жэлэй ногоо тариха хэрэгтэй гэжэ совхозойхид һайн ойлгоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус ажахыда энэ талаар яһала горитой хүдэлмэри хэгдэнэ. Хэрбээ урзанда совхоз бүхыдөө 16,5 мянган центнер үбһэ абаһан һаа, нёдондо 27,2 мянган центнер үбһэ хуряагаа. Саашадаа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула нёдондо намар тэндээ 4800 тонно наг шэбхэ гаргаа, 40 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа һэн. Сабшалан дээрэ уһа ехээр халяан тараахын тула үбэлдөө Худан гол дээрэ хоёр хаалта хээ, горитой газарта тошо халяагаа.

— Энэ габшагай хүдэлмэриин хоёр һара соо хэхэ ажалнай ехэ. Сабшалан дээрэ шэбхэ гаргахаһаа гадна, 150 гектар газарай хүрьһэ үндэһөөрнь һайжаруулха, 250 гектар сабшалан борнойлхо, хадхууртай каток шэрэхэбди. 600 гектарай модо, шулуу сэбэрлэхэбди. Орот гэжэ газарта 60 гектар сабшалан дээрэ га бүхэнэйнь табин хүрэтэр тонно шэбхэ гаргажа, үтэг болгохобди. Мянга һайса гаран гектарта минеральна үтэгжүүлгэ һаяар тарааха болонобди. Байгша ондо түрүүшынхеэ 300 гектарта олон жэлэй житняк ногоо тариха гэжэ түсэблэнхэйбди, — гээд, совхозой ахалагша мелиоратор Даша-Доржо Будаев хэлэнэ.

Мүнөө совхозой луговодууд диилэнхидээ сабшаландаа гаранхай. Илангаяа гурбадахи бригадада П. Гончаров, хоёрдохи бригадада — А. Цыренжапов гэгшэд баһал наг шэбхэ зөөнэ, посхоод бариха һургааг бэлдэнэ, сабшалангаа сэбэрлэнэ.

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ совхозой луговодууд бүхы сабшалангай гектар бүриһөө 10 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха, уһалагдадаг газарһаа гектарай 13—14 центнер үбһэ хуряаха зорилго табинхай.

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Сабшалан дээрэ шэбхэ зөөжэ байһан тракторисгнууд (зүүн гарһаа): А. Цыденжапов, Б. Бадмаев, А. Балдаев, С. Цыбиков. 2. Нуга сабшалан һайжаруулха оньһожоруулагдаһан бригадын бригадир А. Цыбжитов. 3. Шэбхэ зөөлгэ түлэг дундаа.

АВТОРАЙ фото.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД БА ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1973 оной түсэбүүдые ба абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Федорова Валентина Степановнае — Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин телеграфистка.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Эпов Михаил Яковлевичые — Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной ашаглалгын техническэ узелай цехэй начальник.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Булдаев Цырен Даниловичые — хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин начальник.

Булычев Николай Павловичые — хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин лабораториин начальник.

Гармаева Дарима Евреевнае — Улаан-Үдын почтамтын хэлхеэ холбооной отделениин начальник.

Низамутдинов Рафаэль Шайхулловичые — магистральна хэлхеэ холбооной ба телевидениин 12-дохи союзна сетиин хүдэлмэришэн.

Очиров Лхама-Цырен Долгоровичые — Захааминай аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Пашин Борис Николаевичые — Петропавловкын хэлхеэ холбооной ашаглалгын техническэ узелай монтёр.

Степанова Вера Матвеевнае — Кабанскын аймагай хэлхеэ холбооной узелай начальник.

Цырендондоков Бальжинима Цыреновичые — республикын радиотелевизионно дамжуулгын түбэй ахамад инженер.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Белоусова Мария Константиновнае — Яруунын аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Гармаева Ирина Сухидеевнае — Хурамхаанай аймагай хэлхеэ холбооной узелай оператор.

Пономарева Александра Васильевнае — Мухар-Шэбэрэй хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Савельева Агафья Максимовнае — Бэшүүрэй аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Саратов Владимир Андреевичые — автобазын жолоошон, Улаан-Үдэ.

Ульянова Капитолина Гавриловнае — хэлхеэ холбооной Сэлэнгын аймагай узелай отделениин начальник.

Черных Устинья Федоровнае — Загарайн аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Шаликов Григорий Семеновичые — Баргажанай хэлхеэ холбооной ашаглалгын техническэ узелай монтер.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Дармаин Ольга Бадмаевнае — Зэдын аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Кузеванова Прасковья Митрофановнае — Прибайкалиин аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Чимыкова Анна Бадмажаповнае — Хяагтын аймагай хэлхеэ холбооной узелай отделениин начальник.

Цыдыпова Сэсэг Цыдыповнае — Хориин аймагай хэлхеэ холбооной узелай оператор.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Балданова Сышил Бандыновнае — Ахын аймагай хэлхеэ холбооной узелай почтальон.

Мельников Василий Моисеевичые — Улаан-Үдын городой хэлхеэ холбооной радио-дамжуулгын узелай ахалагша электромеханик.

Онетова Елизавета Халбаевнае — Улаан-Үдэ городой «Союзпечатиин» агентствын киоскын наймаалагша.

Панов Афанасий Ивановичые — хэлхеэ холбооной Хориин ашаглалгын техническэ узелай монтер.

Плеханова Александра Иосифовнае — Баунтын аймагай хэлхеэ холбооной узелай оператор.

Реховская Лидия Александровнае — Баргажанай аймагай хэлхеэ холбооной узелай почтальон.

Осокин Владимир Иннокентьевичые — Хэрэнэй хэлхеэ холбооной ашаглалгын техническэ узелай монтер.

Хамин Иван Ивановичые — «Связьстрой» трестын ажал бүтээгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 оной февралиин 28.

Л. И. БРЕЖНЕВ, А. А. ГРОМЫКО Г. КИССИНДЖЕРТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахиха асуудалнуудаар Президентын туһалагша Г. Киссинджертэй мартын 27-до хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлһэн байна.

СССР-эй ба США-гай хоорондохи хоёр талын харилсаанай хэдэ хэдэн асуудалнуудые, мүн улас хоорондын зарим асуудалнуудые бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсээ.

Совет талаһаа — СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүд Г. М. Корниенко, М. Д. Сытенко; американ талаһаа — США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Стессел, гүрэнэй департаментын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Х. Сонненфельдт, А. Хартман, А. Атертон, К. Моу, У. Хайлэнд гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаба.

(ТАСС).

„Космос—637" ниидхүүлэгдэбэ

ТАСС-ай мэдээсэл

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-637» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1974 оной мартын 26-да Советскэ Союзһаа табигдаба.

Иимэ параметрнүүдтэйгээр хэмэл одон табигдаа гэбэл:

— Газарай нюрууһаа эгээл холонь — 35.600 километр;

— Экваторта 0,25 градус һөөлжүү замаар ниидэнэ;

—23 час 46 минутын турша соо Газарые тойроно.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээсэлнүүд залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтуулан

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИДА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Һунгуулиин центральна комиссида кандидадуудые дэбжүүлгэ мартын 27-до орон доро үргэлжэлүүлэгдээ.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй Президиумһээ — ВЦСПС-эй секретарь Б. И. Прохоров, Фрунзиин «Киргизавтомаш» заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай коллективһээ — энэ предприятиин слесарь-инструментальщик, Социалис Ажалай Герой **Н. Алымбеков**, Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзһаа — ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Е. М. Тяжельников**, Армениин ССР-эй Арташтска районой Кахцрашен тосхоной колхозой колхознигуудай коллективһээ — тарян ажалай бригадын звеное даагша, партийнабэшэ **Т. З. Арутюнян**, Белоруссиин коммунистическэ организациһаа — Белоруссиин Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь **А. Н. Аксенов**, Эстониин ССР-эй Пайдеска районой «Каардивяэлане» колхозой ажалшадай коллективһээ—энэ ажахын мал ажалай бригадын бригадир, партийнабэшэ **В. И. Беткер**, Московско городской коммунистическэ организациһаа — КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь **Л. И. Греков**, Туркмениин ССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэдэй, научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ — Туркмениин ССР-эй Наукануудай академиин химиин институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, химиин эрдэмэй кандидат, партийнабэшэ **Б. А. Таимова**, Ленинградай коммунистическэ организациһаа — КПСС-эй Ленинградска городской комитедэй нэгэдэхи секретарь **Б. И. Аристов** СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин центральна комиссида кандидадуудаар дэбжүүлэгдэзэ.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКАНСКА ҺУНГУУЛИИН КОМИССИНУУДТА КАНДИДАДУУД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Промышленна, хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажалшадай бүлгэмүүд түлөөлэгшэдөө СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ республиканска комиссинуудта дэбжүүлжэ эхилбэ.

Гүрэнэй подшипникова нэгэдэгшэ заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай коллективһээ — слесарьнүүдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой **А. В. Викторов**, Ивановска областиин ээрэлгэ-нэхэлгын 2-дохи фабрикын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай коллективһээ — энэ предприятиин ээрэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Е. Г. Амосова**, Кемеровскэ областиин «Кузбассуголь» комбинадай «Октябрьская» шахтын коллективһээ — нүүрһэ малтагшадай бригадир, партийнабэшэ **В. И. Волегов**, Воронежско областной коммунистическэ организациһаа — КПСС-эй Воронежско обкомой нэгэдэхи секретарь **В. И. Воротников**, Ленинградай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ оптико-механическа нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай коллективһээ — фрезеровщик, Социалис Ажалай Герой **Ю. А. Метелкин**, Рязанска областиин Старожиловска районой «Россия» колхозой колхознигуудай коллективһээ — колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Н. Е. Самофал**, Московско областиин Ступинска районой «Больше-Алексеевское» гэһэн мал үүлтэр һайжаруулха гүрэнэй заводой хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай коллективһээ — энэ заводой бригадир, партийнабэшэ **З. М. Щепетина** СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ РСФСР-эй һунгуулиин комиссида кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. М. БАСАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ГЭЖЭ РЕСПУБЛИКАНСКА НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

нүхэр Басанов Арсентий Медыковичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Сельхозтехника» гэжэ республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной мартын 28.

БУХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МУРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ!

ХҮН ЗОНОЙ ОРОЛДОЛГО ХҮСЭТЭЙ

Хэнэйшье мэдэһээр үнгэрэгшэ жэлдэ ган гасуур, һүһа үер болоо, республикымнай олонхи аймагуудта, тэрэ тоодо манай Улаан-Үдыншье аймагай ажалшад, малшадта бэрхэтэйхэн байдал тохёолдуулаа. Иимэ юумэнэй болоод байхада, хүдөөгэймнай ажалшад хүсэ шадалаа гамнангүй, бүхы ухаан бодол, мэргэжэл шадабари, һүбэлгэн бэрхэеэ харуулан хүдэлжэ, сагай уларилай ушаруулһан бэрхэшээлые амжалтатайгаар дабажа гараһан байна.

Аймагай колхоз, совхозуудай таряашад, малшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэб, даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Тиигэжэ табан жэлэй үнгэрһэн түрүүшын гурбан жэл соо үнгэрһэн наймадахи табан жэлэй энэ үеынхидэ орходоо аймаг дотор орооһо тариан, хартаабха һураггүй ехээр абтаа, гүрэндэ худалдагдаа. Колхоз, совхозуудынай бүхыдөө 1 миллион 300 мянган тонно таряа, 219 мянган центнер хартаабха Эхэ ороной амбаарта оруулаа.

Мал ажалһаа абтадаг продукциинше хэмжээн зарим тэды дээшэлээ. Һүүлэй гурбан жэлдэ мяха абалга урдахи гурбан жэлэйхиһээ 12 процентээр, һүн—7, ноохон—9 процентээр ехэ болоо.

Сагай уларилай хүшэр хүндэ байһан жэлнүүдтэ хайшан гээд иимэ үрэ дүн туйлагдааб гээд шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, хүнүүдэй шэн зоригто, габшагай ажалай али тухай ехэ хүсэтэй байһаниинь үшөө дахин элитээр харагдана. Мүн хүнүүдэй эдэбхи үүсхэлые бадаруулха, зоригжуулха, тэдэнэртэ һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал бии болгохо талаар оролдолго гаргагдаһанай аша үрэ энэдэ баһал бага бэшэ.

Коллектив бүхэнэй гансашье табан жэл соо бэшэ, мүн жэл бүхэндэ хэхэ хүдэлмэриинь тодорхой зорилго, программыень зохёожо, тэрэнээ бэелүүлхэ арга замыень зүбөөр заажа үгэхэ гээшэ тон шухала байгаа.

Энэ талаар партиин райком милил дээрэһээ захиралта, заабари үгөөд байхагүй, харин ажахынуудай партийна организацинуудтай, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, юрын хүдэлмэришэд, колхознигуудтай саг үргэлжэ зүбшэжэ, үшөө юу хээ һаа, һайн бэ гэжэ бүхы талаһаань хөөрэлдэдэг байгаа.

Нэн түрүүн шэнэ, залууг газар хахалжа, элдүүрилжэ, тарялан үргэдхэхэ, газараа һайнаар ашагладаг болохо гэхэ мэтэ ургаса дээшэлүүлхэ гол онол арга, нөөсэнүүдые хэрэглэхэ гэжэ шиидээбди. Урид һайса тооложо, ажахы бүхэнэй дүүргэжэ шадахаар даабари үгэхэ гэжэ оролдогдоо. Энэ талаар мэргэжэлтэд, механизаторнууд, хүтэлбэрилэгшэдтэй бүхы талаһаань зүбшэдэг һэмди. Тиигэжэ гурбан жэл соо аймаг дотор гурба мянган гектар шэнэ газар хахалагдажа, элдэб ургамал таригдаа. Энээнэй ашаар орооһото ургамалнуудай тарилга 5118 гектараар үргэдхэгдэжэ, мүнөө 50 гаран мянган гектарта хүргэгдэбэ.

Тарялангаа үргэдхэхэ тушаа юундэ иимэ нэтэрүүгээр оролдоо гээшэбибди? Хэнэйшье мэдэһээр, адууһа малай продуктнуудые жэлһээ жэлдэ ехээр абадаг, худалдадаг болохо зорилго табигдана ха юм. Орооһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые еxээр ургуулдаг болоогүй һаа, энэ зорилгые бэелүүлхэнь бэрхэтэй бшуу. Тиигээдшье шэнэ газар ашаглаха талаар хүсэн ехэ болоо. Гансахан һүүлэй гурбан жэлдэ аймагай колхоз, совхозууд 250 трактор, 150 комбайн, хүдөө ажахын бусад олон техникэ гүрэнһөө абанхай. Минеральна үтэгжүүлгэшье ехэ үгтэдэг болонхой.

Байгша ондо үшөө 3 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилхэ зорилго табинабди. Мүнөө ажахынууд хуу шахуу хабарайнгаа тарилгада бэлэн болонхой. Минеральна үтэгжүүлгэшье гол түлэб зөөгдэжэ абтаа. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин түсэб табигдажа дүүрэхэеэ байна. Бүхы техникые хоёр халаанда хүдэлгэхөөр механизаторнуудые табиха асуудал шиидхэгдэжэ байна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, үнгэрһэн жэлэйнгээ дүй дүршэлые улам арьбадхажа, байгша ондо социалис мүрысөө бүри ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлэн, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ бүхы ажалдаа, бүхы һалбаринуудтаа урагшаа горитой алхам хэхэ ёһотойбди.

Илангаяа хүн зоной дунда ябуулдаг политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэрие эрид һайжаруулха, ашаг үрэ ехэтэй болгохо зэргэтэйбди. Жэшээнь, агитатор, политинформаторнууд зоной дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, ажахын үрэ дүн харуулһан тоо, баримта дурдажа, тэрээнээ экономическа шэнжэлгэ, сасуулгатайгаар, һайса бодомжолһон дурадхалтайгаар харуулжа шадаха ёһотой. Хаана ямар арга боломжо, нөөсэ хэрэглэгдээгүй байнаб, ямар шэнэ онол арга хэрэглээ һаа, ашагтайб гэжэ хүнүүдэй нюдэ нээжэ үгэхөөр, бодотоор ойлгохоор, ухаагаа гүйлгэхөөр лэ хөөрэлдөө, лекцинүүдые үнгэргэдэг болохо саг ерээ. Тиимэһээ һүүлэй үедэ партийна организацинууд агитатор, политинформаторнуудые шэлэжэ табихадаа, эдэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулдаг болоо. Энээнэй ашаар лекци, хөөрэлдөөнүүдэй удха шанар һайжарна. Тэрэнһээ уламжалан, социалис мүрысөөнэй аша үрэшье дээшэлнэ.

Аймагай «Заветы Ильича» совхозой политинформаторнууд январь, февраль һарада КПСС-эй ЦК-гай Хандалгые, мүн бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолые зоной дунда ойлгуулха талаар ехэ юумэ хээ. Тусхайлбал, ажахын главна агроном А. Р. Филиппов, главна инженер П. Б. Базаров, совхозой директор Д. Р. Банзаргашеев гэгшэд фермэ, бригаднуудта хэдэн удаа хөөрэлдөө хэжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые яажа улам ехээр абадаг болохоб, продукциин өөрынь үнэ сэн яагаад хямдаруулхаб, шанарыень һайжаруулхаб гэһэн асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулаа. Мүн ажалай журам тухай шанга хөөрэлдөөн болоо.

Социалис мүрысөө зүбөөр хүтэлбэрилхэ, һайнаар эмхидхэхэ, тэрэнэй ашаар арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хүн зониие элсүүлхэ, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта партийна организаци бүхэн анхаралаа табидаг болонхой. «Искра», «Советская Россия», «Маяк» колхозуудта, һуралсалай «Байкал» ажахыда бүхы малшад, механизаторнуудынь социалис мүрысөөндэ хабаадуулагданхай. Эндэхи фермэ, бригаднууд бүхы коллективээрээ, мүн хүн бүхэниинь дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа. Тиихэдээ гансашье ехэ продукци абаха бэшэ, үшөө ажалдаа шэнэ түрүү юумэ нэбтэрүүлхэ, үлүү гаргаша хорооxо, продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө хүн бүхэн тэмсэнэ.

«Маяк» колхозой бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илалта туйлажа, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, профсоюзай ЦК-гай Улаан тугта хүртэһэниинь милил тушаан болоһон ушар бэшэ. Энэ ажахы адууһа малайнгаа ашаг шэмые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. «Восход», «Советская Россия» колхозууд, «Сэлэнгэ», «Никольский», «Забайкальский» совхозууд, һуралсалай «Байкал» ажахы гурбан жэлые муу бэшэ үрэ дүнтэйгөөр дүүргэээд, мүнөө табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлые баһал һайнаар эхилэнхэй.

Түрүү ажахынуудай ехэ хубита оруулһанайнь ашаар аймагнай хамта дээрээ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илалта туйлажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Улаан тугта хүртөө гээшэ.

Социалис мүрысөөнэй охин соогуур өөһэд өөһэдынгөө дааһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, бэлиг шадабари, ухаан бодолоо зорюулан хүдэлдэг түрүүшүүл олоороо шалгаржа гараа. Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаһан 73 түрүү хүнүүднай гүрэнэй үндэр шан хайрада хүртэһэн байна. «Маяк» колхозой механизатор Ф. М. Малютин, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын тугалшан Ц. Б. Базарова һуралсалай «Байкал» ажахын һаалишан Л. Н. Седых гэгшэд Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Туйлагдаһан үрэ дүн тухай хэлэхэдээ, ажалша зонтой хэгдэһэн ехэхэн хүдэлмэрие дурдангүй үнгэрхын аргагүй. Жэшээнь, фермые даагша, мэргэжэлтэ бүхэнэй социалис мүрысөөнэй удха шанарые ойлгоогүй һаань, энээнһээ һайн үрэ гарахагүй. Эгээл тиимэһээ партиин райком нэн түрүүн фермые даагшадай семинарнуудые үнгэргэжэ байха гэжэ шиидээ. Һара бүри тэдэниие түрүү гараһан ажахыда суглуулаад, кварталай һүүлдэ райкомдо урижа хөөрэлдэдэгбди. Эндэ фермые даагшадай түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ зорилго табигдана.

Тиимэ семинарнуудта хабаадалсагшад фермэнүүд хоорондоо ябалсажа, бэе бэеэ шалгалсана, социалис уялгын ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие сасуулан харана. Улаан булангууд ямараар хэгдэнхэйб, хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха талаар юун хэгдэнэб, малшадта тусхай хубсаһан үгтэнэ гү, зоной дунда ямар политическэ хүдэлмэри ябуулагданаб гэжэ хуу харадаг байна. Һайн юумыень өөһэдтөө хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Нёдондо тиимэ семинарай үедэ Оронгын фермын байдал ахир муу байба. Харин Калёновкын фермэдэ бүхы ажалынь оньһожоруулагданхай, һаалишадай ажал хоёр халаанда эмхидхэгдэдэг, һайнаар түхеэрһэн улаан булантай, хүнүүдэй амарха, эдеэлхэ газартай байгаа. Эдэ хоёр фермын байдал сасуулжа харахадаа, сугларагшад олон юумэ ойлгожо абаа. Түрүү һаалишад өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө.

Энэ жэлдэ «Советская Россия» колхоздо тиимэ семинар үнгэргөөбди. Урдань тус ажахы һү һаалгаар ходо гээгдэжэ ябадаг һэн. Харин мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Аймагай ажалшад, малшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй (1973 он) тогтоолдо, партиин ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, орооһо таряа абалгые дээшэлүүлжэ, 642 мянган центнертэ хүргэхэ, һү—210 мянган центнертэ, мяха — 52 мянган центнертэ, ноохо—3220 центнертэ хүргэхэ зорилго урдаа табина.

Үйлэдбэрие томодхохо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо хүдэлмэри аймаг дотор үргэнөөр ябуулагдаха байна. Энэ жэлдэ ажахынууд хоорондын мал ажалай комплекснуудые барижа эхилхэбди. Тусхайлбал, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда эмэ хашараг, гунжадые түлжүүлхэ комплекс, Никольско посёлогто жэлдээ 24 мянган гахай шахаха томо байранууд баригдаха юм. «Искра» колхоздо һаалиин малай комплекс түхеэрэгдэхэ. Тиимэ барилганууд «Сэлэнгэ» совхоздо, «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта баригдажа эхилхэнь.

Мүнөө колхоз, совхозуудынай гүрэндэ мяха, һү худалдаха кварталайнгаа түсэб дүүргээ. Энэ һарын барагдатар сагаан эдеэ үшөө ехээр тушаажа, кварталай түсэбһөө гадуур 12 мянган центнер һү Эхэ орондоо үгэхэбди. Энэ амжалтада «Советская Россия», «Восход», «Искра», «Маяк», «Дружба» колхозууд, «Никольский», «Пригородный» совхозууд горитой хубита оруулаа. Аймагай хонишод баһал һайн үрэ дүнтэй. Ажахынуудта бүхыдөө 34 мянган хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдоно.

Түрүүшын кварталда абаһан ажалайнгаа эршые саашадань улам шангадхан, аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлые бүри толотомо шэнэ амжалтын жэл болгохын түлөө тэмсэнэ. Тиигэжэ хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо манайда бии.

К. ШОМОЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮ[Л]

ВЛКСМ-эй гэшүүн Хандажап Зарбуева арбадахи ... дүүргэһээр түрэл ажахы — Түнхэнэй аймагай Ле... нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаяа үлөө һэн. Мүнөө Х... жап һаалиин фермэдэ ажаллана. Тэрэ һаамхай ү... тэжээл хоол бэлдэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу малшан Х. Зарбуева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фо[то]

* * *

Багдарнай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин ...мэй партиин геологууд, газар үрэмдэгшэд һүүл... нүүд соо шэнжэлэлгын хүдэлмэри һайнаар хэдэг б... Һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, бэс... дундаһаа эрхимлэнэ. Залуу геолог Валентин Нико[лаевич] Комышев энэ партиин коллективые хүтэлбэрил... ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай сагые хүсэдөөр ... лэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Тиимэһээ ...мэй партиин геологууд, газар үрэмдэгшэд дүрбэд[эхи, то]дорхойлхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар ...лүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Витимэй геолого-шэнжэлэлгын ...тиин начальник В. Н. Комышев.

С. БАЛДУЕВАЙ фо[то]

Зэд шудхалгын цех Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой гол цехүүдэй нэгэн мүн болоно. Энэ цехэй коллектив һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргажа, локомотивуудые түргэнөөр заһабарилха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр ажаллажа, социалис мүрысөөндэ хэдэн удаа диилэжэ, дамжуулгын Улаан тугаар, мүнгэн шангаар хэдэн удаа урмашуулагдаһан юм. Зэд шудхалгын цехэй коллектив үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари ноябриин 16-да дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 323 тонно продукци гаргаһан байха юм.

— Үнгэрһэн жэл соо 2.230 тонно продукци гаргаһан һаа, байгша он соо 2.600 тонно зэд шудхалаа гаргаха даабаритайбди. Энэ түсэбөө дүүргэхын тула хүдэлмэришэднай яһала оролдоно. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэнэ, — гэжэ тус цехэй начальник Николай Трофимович Калиниченко хөөрөө һэн.

Үдэрэй сайлалгын һүүлээр тус цехтэ ошобобди. Зэд хайлуулдаг пеэшэнэй хэб хэдэг түхеэрэлгэнүүд таһалгаряагүй нэернэ. Зэд хайлуулагшадай, шудхалаа хэгшэдэй шуумгайгаар хүдэлжэ байхань харагдана. Дүшөөд наһанай хүн абяатай түмэр сохижо, дохёо үгөөдхибэ. Кран жолоододог залуу эхэнэр томо шанага зэд хайлуулдаг пеэшэндэ дүтэ табядхиба. Брезент самсатай үнөөхи хүмнай пеэшэндэ дүтэлжэ, улаахан кнопко дараад-хиба. Уданьшегүй хайлаһан зэд хүхэ, улаан, ягаан үнгөөр ялабхин, шанага руу адхарна. Зэд хайлуулагша хамаг анхаралаа ажалдаа зорюуланхай. Багахан түмэр хүрзэ абажа, хайлаһан зэдэй дээгүүрхиие сэбэрлээд, бэлэн хэбүүдтэ шуд-

ЗАВОД СООГОО ТҮРҮҮ

халаа хэжэ оробо.

Энэмнай Пётр Гаврилович Межов гээшэ. Тус цехтэ арбадахи жэлээ хүдэлнэ. Зэд хайлуулха, шудхалаа хэхэ мэргэжэлнүүдые һайса шудалһан хүн. Халаан соо 5—6 тонно зэд хайлуулха даабаряа 7 тоннодо хүргэдэг байна. Пётр Гаврилович Межов сайлалгын урда тээ 4 тонно зэд хайлуулжа, шудхалаа хэһэн байба.

— Зэд хайлуулха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ юм. Түмэр, алюмини, зэд гурбые холёод хайлуулнабди. Али нэгыень ехэдүүлээ, багадуулаа һаа, голодоһон гараха. Хэды килограмм үнэтэй сэнтэй үнгэтэ металл гологдожо, үйлэдбэридэ хохидол хэгдэнэ. Тиимэһээ һайн бэлэдхэлтэй, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэдые энэ ажалда табинабди, — гэжэ техническэ хиналтын таһагай мастер Г. П. Дорошенко хэлэнэ.

П. Г. Межов энэ харюусалгаяа мэдэдэг. Тиимэһээ һайн шанартай продукци гаргахын тула ехэ оролдолго үүсхэл гаргана бшуу.

Пётр Гаврилович Межов зэд хайлуулагша Михаил Бадмаевич Мухлуевтай мүрысэдэг байха юм. Эдэнэр хэһэн ажалайнгаа дүн үдэр бүри гаргажа, хэнэйнгээ ямараар хүдэлжэ байһаниие һайн мэдээд ябана. Алиниинишье үдэр бүри улам эршэмтэйгээр ажаллажа, һайн шанартай продукци ехээр гаргана. Үнгэрһэн январь һарада Пётр Межов илажа, 20 түхэригэй мүнгэн шан абаа.

— Иимэ ажалша түрүү хүдэлмэришэд манай цехтэ олон юм. Тэдэнэй оролдолго шадабариин ашаар һайн шанартай продукци ехээр гаргагдана,— гэжэ мастер Д. Г. Ламажапов хэлэжэ байгаа һэн.

Дондок Гатапович Ламажапов урдань мүн лэ зэд хайлуулагшаар хүдэлдэг байһан. Хододоо һайн шанартай продукци гаргажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг бэлэй. Хамта хүдэлдэг нүхэдынь хэдэхэн жэлэй саана тэрэниие участогай мастераар дэбжүүлһэн юм. Дондок Гатапович зэд хайлуулха, шудхалаа хэхэ ажал һайн мэдэдэг. Тиимэһээ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Хүдэлмэришэдтөө зүбшэл заабари хэлэжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргаха хэрэгтэнь туһа нэмэрээ оруулалсана. Тэрэнэй даадаг участогай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлдэ дамжуулгын Улаан вымпел алдангүй абажа гараа. Эдэнэр январь һарын даабариһаа гадуур 15 тонно продукци гаргажа, цех соогоо эрхимлээ. Продукциингаа 98,7 процентыень эрхим шанартайгаар бүтээн гаргадаг болоо.

Оньһон түхеэрэлгэнүүдэй абяан минута соошье замханагүй. Пётр Межов шудхалаагаа хэжэ дүүргээд, зэд хайлуулдаг пеэшэндэ дүтэлбэ. Амһарыень нээжэ, хэрэгтэй холисыень нэмээд, кнопко дараадхихадань, пеэшэнэй досоо дүлэн улам ехээр соробхилно.

— Табяад минута тухай болоод, металл бэлэн болохо. Халаанай дүүрэтэр үшөө хоёр дахин зэд хайлуулжа, 7 тонно продукци гаргаха хүсэлэнтэйб, — гэжэ П. Г. Межов мэдүүлбэ.

Түрүү хүдэлмэришэн туйлаһанаараа һанаагаа заһаад ябадаг бэшэ, харин үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажалладаг хүн гэжэ ойлгоо һэмди.

Энэ цехэй коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 45 тонно продукци гаргаха, урлан парижуулгын ба ухаалан зохёолгын 15 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 10 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсые 4,5 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаад, кузнечнэ цехэй коллективые мүрысөөндэ уриһан юм. Зэд шудхалгын цехэй коллектив байгша оной январь һарын даабариһаа гадуур 8 тонно һайн шанартай шудхалаа гаргаа. Энэ цехэй хүдэлмэришэдтэй танилсаад, хөөрэлдөөд байхада, эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шададаг, хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг гэжэ ойлгоо һэмди.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЭРХИМЭЭР АЖАЛЛАНА

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Цыбигмит Холхонова Хориин аймагай эрхим хонишодой нэгэн юм. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 100 хурьга абажа, гарзалуулангүйгөөр ондо оруулаа. Мүнөөшье жэлдэ энэ амжалтаяа арьбадхахые оролдон, эрхимээр ажаллажа байна.

Февраль һара соо хонидынь хурьгалжа эхилээ һэн. Һүүлэй мэдээгээр 92 хурьган абтаад, яһала һайнаар харууһалагдана. Эндэхи хонишодой хурьгадаа түлжүүлхэ хүдэлмэридэнь Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр Роза Нимаева, Сэсэгма Цыдыпова, Валентина Жимбеева болон бусад ехэ туһа хүргэнэ. Эдэнэр үнгэрһэн намар энэ хонишоной харууһалжа байһан эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлһэн юм. Тиимэһээ өөһэдынгөө хэһэн ажалай үрэ дүнгые харан һонирхохо, тобшолол хэхэ аргатай болоно.

Хүрбын совхозой энэ гурбадахи отделениин бэшэшье хонишодто студентнэр горитой туһа хүргэнэ. Тэдэнэй дунда Сэсэгма Цыденова, Роза Еремеева, Майя Болотова гэгшэдые тон һайнаар хүдэлнэ гэжэ онсо тэмдэглэмээр.

Иигэжэ бодотоор мал ажалай байдалые хаража, үзэжэ ябахадаа, ерээдүйн ветеринарнууд, зоотехнигүүд шэлэһэн мэргэжэлээ һайнаар шудалха, һайн дүй дүршэлтэй болохо байһаниинь элитэ.

Ц. ДАШИДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭН[Э]

РСФСР

АЖАЛ ҺАИН

РЯЗАНЬ. Түсэбһөө гадуур гаргагдаһан продукцитай гурбадахи эшелон эндэхи нефть болбосоруулгын заводһоо эльтээгдэбэ. Коммунист Виктор Рогачевой хүтэлбэрилдэг коллектив юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгынгаа тоодо даабариһаа гадуур хэдэ мянган тонно түлишэ гаргаһан байна.

Область дотороо эрхим гэжэ нэрэшэһэн энэ коллективэй хүн бүхэниинь бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үгэхэ гээшые өөрымнай уялга гэжэ тоолодог. Виктор Сучковой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада эгээл иимэ гуримаар хүдэлнэ. Энэ бригада түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад тонно һайн шанартай продукци гаргаа. Николай Мужихов, Петр Кондрашов гэгшэдэй бригаднууд тэдэнэрһээ багаханаар лэ гээгдэнэ. Жэлэй түрүүшын һарануудһаа энэ заводой ажалай үндэр эршэ абаһаниинь уялгануудаа сүм дүүргэхэ түшэг тулгууринь болоно.

Коллектив 1974 ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй продукци, тэрэ тоодо 120 эшелон азотно үтэгжүүлгэ үгэхэ гэжэ комбинадай ажалшад шиидэһэн байна.

УКРАИНА:

ХИМИГҮҮДЭЙ ҮГЭ

ЧЕРКАССА. Эндэхи химиин комбинат түсэбөөр хараалагдаһанһаа мянган тонноор ехэ минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаба. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар химигүүд продукци ехээр гаргажа шадаһан байна. Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлжэ, илангаяа ехэ хүсэтэй агрегадуудые хэрэглэжэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлээ.

Мүнөөнэй цехүүдтэйнь зэргэлүүлээд, тэжээлэй фосфадуудые гаргаха үйлэдбэриин барилганууд бодхоогдоно. Эндэ ажаллаха хүнүүд тэдэнэй барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэ шэнэ хүсые болзорһоонь урид ашаглалгада үгэхые эрмэлзэн хүдэлнэ.

БЕЛОРУССИ.

АЖАЛАЙ ҺУРГУУЛИ

ГОМЕЛЬ. Областиин «Березки» совхозой түб һууриндa улаан туг намилзуулагдаба. Энэ жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө 800 килограмм һү һааһан Галавинцевска фермын коллективэй ажалдаа туйлаһан амжалта иигэжэ тэмдэглэгдээ.

Мал ажалда үнинэй хүдэлжэ ябаһан Социалис Ажалай Герой М. В. Козловагай габьяа энэ амжалтада ехэ. Бэрхэ һаалишан үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 6528 килограмм һү һааһан, харин энэ жэлдэ долоон мянгада хүргэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Мария Васильевна дүй дүршэлдөө залуушуулые һургаха гэһэн үүсхэл область дотороо гаргаһан юм. Тэрээнтэй хамта 10 һаалишадһаа бүридэһэн комсомол-залуушуулай звено ажалладаг. Түрүү һаалишанай дүй дүршэлые халан абажа, тэдэнэр һайн үрэ дүн туйлана. Тиигэжэ звеногой гэшүүн Мария Колыхова сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 17-18 килограмм һү һааһа.

М. В. Козлова баян дүй дүршэлөө совхозой бусад фермын коллективүүдтэ дамжуулан үгэдэг юм. Фермэ бүхэндэнь коммунис ажалай һургуули хүдэлдэг байна.

МОЛДАВИ:

ГЭР БҮЛЫН ТҮРҮҮ АГРЕГАДУУД

РЫШКАНА. Молдавиин «Пограничник» колхозой правлени болон партийна бюро хабарай тарилгада техникэеэ саг соонь, һайн шанартайгаар бэлдэһэнэйнь түлөө эрхим механизаторнуудаа Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаба. Тэдэ грамотанууд соо Данилэ гэһэн фамили дүрбэ дахин ушарна.

Эдэнэр—аха дүүнэр. Тэдэ бултадаа коммунис ажалай ударнигууд, «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгтэ хүртэһэн. Георгий ахань—Ажалай Улаан Тугай, Иваниинь «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагданхай.

Хорин табан жэлэй саада тээ Георгий ахань түрүүлэн тракторай жолоо бариһан юм. Хүсэ багатай НАТИ трактор жолоодогшо байһан тэрэ тракторист-машинист гэһэн мэргэжэлтэй болонхой. Ахатаяа хамта прицепщигүүдээр хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилһэн Николай, Иван, Петр дүүнэрынь мүнөө механизаторнууд юм.

Аха дүү Данилэтэн үнгэрһэн жэлдэ 1.800 гектарта хахалалга хэжэ, зуун гектарһаа кукуруза хуряахадаа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 63 центнер гэхэ гү, али колхоздо абтаһанһаа 19 центнерээр ехэ ургаса хуряаһан байна.

Аха дүү Данилэтэн нүхэдтэйгөө хамта оньһожо... даһан звено байгуулжа, ... тар бүриһөө 65 центне... курузын орооһо, 24 ц... наран сэсэг, 350 це... саахарай свекло хүр... абахые уялгалаа.

Аха дүүнэр Данилэ... үүсхэлые «Погран[ичник]» колхоздо дэмжэгшэд ү... бэшэ. «Гэр бүлын а[грега]дууд» эбтэй зэтэйгээр, ... тээсэтэйгээр хүдэлнэ.

УЗБЕКИСТАН:

ГУРБАДАХИНШЬЕ БОЛЗОРЬОО УРИ[Д]

ШИРИН. (Сыр-Дарь[инска] область). "Сыр-Дарь[инска] ГРЭС-тэ станциин гурб[адахи] энергоблогой котелдэ ... тэй түхеэрэлгэ Таган... асарагдаба. Түхеэрэл[гэ]... дэй буулгагдамсаар, Эр... Улановай бригада тэр... хабсаргажа эхилбэ. 300 [мян]ган киловатт хүсэтэй ... дахи агрегадые энерг... дэй үдэр болотор ашаг... да тушаахын тула ... гагшад үдэр бүри ... лагдаһанһаа ехэ ажал... гэжэ шиидэбэ.

Энэ станциин түрүү... хоёр турбогенератор ... бөөр хараалагдаһанһа... ашаглалгада үгтэһэ[н]... 1972 оной һүүл багаар ... жэ эхилһэн Сыр-Дар[ьинска] ГРЭС хоёр миллиард ... ватт-час электрын э... Дунда Азиин ниитэ ... дэ дамжуулба.

ГРЭС 4,4 миллион ... ватт элшэ хүсэ үгэхэ ... проектээр хараалагд... Тус тустаа 300 мянга[н] ... ловатт хүсэтэй дүрбэн ... гадай тодхогдоходо, ту... ридөө 800 мянган кил[оватт] хүсэтэй дүрбэн блок ... хабсаргагдаха юм.

(ТАСС-ай кор[р.])

«ДАЛЬСТАЛЬКОНСТРУКЦИЙ» гэжэ барилга-хабсаралгын управлениин Евгений Васильевич Осиповой бригадын түрүү хабсаргагшадай Улаан-Үдэдэ тамаралгын бассейн барижа байхадань, манай фотокорреспондент Ц. Цыренжапов ажал дээрэнь ошожо, түрүү хүдэлмэришэдэйнь дүрэ зурагуудые буулгажа абаба.

— 50х20 метрэй хэмжээнэй тамаралгын бассейнэй хабсаргалгын хүдэлмэри дүүргээд, Грязнухын хирпиисын заводто хүдэлхэеэ ошохобди, — гэжэ хабсаргагша Афанасий Лазаревич Коновалов хөөрэнэ.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюусажа, нүхэр Осиповой бригадын хабсаргагшад энэ жэлэйнгээ даабаринуудаа урид дүүргэхые болзорһоо шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) А. Л. Коновалов, И. З. Пищулин, В. И. Носачев.

ДЕПУТАДУУДАЙ АЖАЛ ЯБУУЛГА ҺАЙЖАРУУЛХА

Хяагтын аймагай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай депутадуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Г. Г. Цыбиковэй тоосоон Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй һаяхан болоһон заседани дээрэ харагдаба. Зүбшэн хэлсэгдэһэн хугасаа һүүлэй үедэ аймагай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд депутадуудай дунда хүдэлмэриеэ нилээд һайжаруулаа гэжэ Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэбэ. Хяагтын городской, Хиагтын-Адагай, Худэриин, Тамирай, Ехэ-Худэриин ба бусад Соведүүдэй гүйсэдкомууд депутадуудай ажал ябуулга һайжаруулха талаар олон онол арга хэрэглэдэг болонхой. Депутадуудай һуралсал эмхидхэгдэнэ, зүблөөнүүд, семинарнууд үнгэргэгдэнэ. Тиигэхэ зуураа, депутадуудай ажал ябуулгатай танил бэшэ хүнүүдые (түрүүшынхеэ һунгагдаһан) һургаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдадаг байна. Дурсагдаһан Соведүүдтэ «Депутадай үдэр» саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ, Соведүүдэй үмэнэ табигдаһан шухала зорилгонуудтай депутадууд танилсадаг болонхой.

Сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй олонхи гүйсэдкомуудта депутадуудай комнатонууд түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь Соведүүдэй хүдэлмэри тухай номууд, брошюранууд ба бусад хэрэгтэй материалнууд табяатай байдаг. Аймаг дотор 96 бүлэг ба 13 пост эмхидхэгдээд, тэндэ 300 гаран депутат ажаллана. Саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд сесси болон гүйсэдкомой заседани дээрэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Жэшээлэн хэлэбэл, нёдондо саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд 240 гаран асуудал бэлдэжэ, сессиин ба гүйсэдкомуудай заседаниин үзэмжэдэ табиһан байха юм. Тиихэдэ комиссинуудай элидхэлнүүд ба нэмэлтэ элидхэлнүүд зүбшэлгэдэ табигдадаг байна. Эдэ бүгэдэ нютагай Соведүүдэй ажал ябуулга улам һайжаруулха хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байна гэжэ Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта, Хяагтын аймагай нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгада горитой дутагдалнууд бии байһаар. Хяагтын-Адагай, Хоронхойн, Сүхын ба бусад Соведүүд депутадуудтай биратай ажал ябуулнагүй, арадай зарсын уялга дүүргэхэ хэрэгтэнь зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Зарим Соведүүдэй сессинүүд муу бэлдэлгэтэйгээр үнгэргэгдэнэ, олохон депутадууд сессиин хүдэлмэридэ хабаадана-гүй, асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхи багатайгаар хабаадана.

Нютагай Соведүүдэй олохон депутадууд һунгагшадтайгаа холбоо барисаагаа бэхижүүлнэгүй, ажал хүдэлмэри тухайгаа тоосоногүй. Аймагай арадай ажахые хүгжөөлгын түсэбүүдэй, һунгагшадай захилнуудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа арад зондо саг соогоо мэдээсэгдэнэгүй.

Ажал ябуулгаяа нарижуулан һайжаруулха ба сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй анхаралаа багаар табидагһаа боложо, иимэ дутагдалнууд үшөө дайралдаһаар гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээд, энэ асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол батаалан абаба. Нютагай Соведүүдэй, илангаяа Сүхын поселково, Хоронхойн, Хяагтын-Адагай сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажал ябуулга нарижуулан һайжаруулха эрилтэ тогтоол соо табигдаба. Депутадуудай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бадаруулан дээшэлүүлхэ, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажал ябуулга тодоор ударидан хүтэлбэрилдэг болохо эрилтэ аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ табигдаа.

Соведүүдэй сессиин үүргэ улам дээшэлүүлжэ, тэрэнэй хүдэлмэридэ депутадуудай эдэбхитэйгээр хабаадаха эрхэ байдал хангаха, саг үргэлжын комиссинуудай ажал ябуулгын тоосоонуудые Соведүүд дээрэ хаража байха эрилтэ Верховно Соведэй Президиум аймагай Соведүүдэй үмэнэ табиһан байна. Депутадуудай комнато ба булангууд һарын туршада бүхы гүйсэдком бүхэндэ эмхидхэгдэжэ, хэрэгтэй ном ба брошюрануудаар гүйсэд хангагдаха зэргэтэй.

1974 ондо нютагай Соведүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай ябуулха хүдэлмэриин түсэб зохёогдожо, ойрын сагта баталагдаха зэргэтэй. Депутадуудай бүлэг ба постнуудай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулжа, тэдэнэй ажал ябуулгые үйлэдбэриин түсэб ба социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ аймагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд зорюулха зэргэтэй гэжэ республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоол соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Мария Георгиевна Датнер — хүүгэдэй хубсаһа оёдог тусхай мэргэжэлэн «Старт» гэжэ үйлэдбэриин томо нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ. Үдэрэй турша да энэ нэгэдэлэй оёдолшод 14 мянган үхибүүдые «хубсалуулдаг» гэжэ болоно. Эндэ 2600 хүн ажалладаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэлэй директор М. Г. Датнер.

ТАСС-ай фотохроника.

НЮТАГЖАН ТҮБХИНЭБЭ

Ростовско областьһоо 69 айл республикымнай колхоз, совхозуудта нютагжан ажаһуухаар нүүжэ ерэбэ. Тэдэнэй дунда механизаторнууд, малшад, барилгашад бии. Энээнэй урда тээ 34 айл Брянскһаа ерээ һэн.

Дивизионная гэжэ түмэр харгын станцида хүн зон олоороо сугларба. Тэдэнэр холоһоо ерэһэн айлшадые халуунаар угтаа. Бэшүүрэй аймагай «Сибирь» совхозой директор М. И. Петров нүүжэ ерэгшэдэй һонирхоһон асуудалнуудта харюусахадаа нигэжэ хэлэбэ:

— Манай совхоз эмхидхэгдэһээр ойрондоол хоёр жэл боложо байна. Зүгы үсхэбэрилгэ гол һалбаримнай юм. Мүнөө 680 гэр зүгытэйбди. Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ 1000 гэр зүгытэй болоод байха ёһотойбди. Зүгыһөө гадна, ажалыдамнай мал бии. Мүн орооһото урамал таринабди. Үнэн сэхээр ажаллаһан хүн хэзээдэшье хүндэтэй байха.

14 айл «Сибирь» совхоздо түбхинэн ажаһуухаар ошобо. Тэдэнэрые угтан байлгада ехэхэн бэлэдхэл хэгдэһэн юм. Хоёр айлай ажаһууха 7 шэнэ байшан Береговая, Топка тосхонуудта баригдаһан байгаа.

Республикын бэшэшье ажахынууд шэнэ хүдэлмэришэдөө хүндэтэйгөөр угтаба. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо 14, Сэлэнгын аймагай Химнын совхоздо 13 байшан бодхоогдоо һэн.

Айлшад гэр бүлынгөө байдал, хэдэг ажал, мэргэжэл тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Тэдэнэрэй дунда ажахынуудта шухала хэрэгтэй мэргэжэлтэд олон. Жэшээлхэдэ, үбгэн һамган Вакуленкэтэн Химнын совхоздо нүүжэ ерэбэ. Гэрэй эзэн Андрей Андреевич тракториста мэргэжэлтэй хүн. Һамганиинь Надежда Константиновна нютагтаа тугалшанаар хүдэлһэн байна. Малшанаар ажаллаһан үбгэн һамган Борисовтан энэ ажахыда мүн лэ ерэжэ түбхинэбэ.

Татарай АССР-һээ, Брянска областьһоо үшөө хэдэн айл һаяар республикадамнай нүүжэ ерэхэ байна. Тэрэнһээ гадна, республикын городуудһаа зуун айл хүдөө тосхонуудта ажаллахаар эльгээгдэхэ юм.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Химнын совхозой директор А. Б. Дугаржапов Ростовско областьһоо нүүжэ ерэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Авторай фото.

МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭНЭ

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

«Мир» колхозой түб Доодо-Бургалтай тосхондо адууһа малай тэжээл буйлуулха цехэй баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһаар хэдэн жэл үнгэрбэ. Тэрэ цех соо орёо оньһон техникэ тодхогдоһон байгаа. Цехэй ашаглалгада оруулагдаһан түрүүшын үдэрнүүдһээ Чойнзон Мухолзоев эндэ ажаллана. Энэмнай үни удаан саг соо механизатораар хүдэлжэ, машина, техникэ һайнаар шудалһан, дүршэл ехэтэй хүн.

Тэжээл буйлуулдаг цехтэ бурдууг, искусственна һүн бэлэдхэгдэнэ. Тэндэ бэлэдхэгдэһэн тэжээл автомашинаар колхозой һаалиин фермэнүүдтэ зөөгдэдэг байна. Эндэ үдэр бүри хамтадаа 8—9 тонно тэжээл бэлэдхэгдэдэг болонхой.

Энэ цехтэ ажалладаг хүнүүд һайн шанартай тэжээл ехээр бэлэдхэжэ, фермэнүүдтэ эльгээдэг болохын тула оролдосотойгоор хүдэлнэ. Долгор-Сүрүн Мухолзоева, Дарима Жамцуева, Бадма-Ханда Ендонова гэгшэд тэжээл бэлэдхэлгын энэ цехтэ һайнаар ажаллана. Тэдэнэр орооһо таряа өөһэдөө зөөжэ асараад, цех соогоо тээрмэдэжэ, гурил болгоод, бурдууг бэлэдхэдэг байна.

Иван Усов, Николай Шестаков гэгшэд эндэ бэлэдхэгдэһэн бурдууг, искусственна һүн тусхай автомашинануудта ашажа, колхозой фермэнүүдтэ зөөдэг ажалтай юм. Тэдэнэр нэгэшье үдэр ажалһаа гээгдээ гэжэ байлаггүй.

Энэ цехтэ эбтэй эетэй коллектив хүдэлдэг байна. Һайн шанартай, элбэг тэжээл бэлэдхэдэг эдэ нүхэд колхозой һаалишадай ажалда туһалалсадаг юм.

Д. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

ШЭНЭ УЯЛГА АБАНА

Захааминай аймагай лесхозой хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан һаяхан боложо, үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгүүдые согсолон хараад, 1974 ондо — түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи ондо бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудаа тодорхойлбо. Лесхозой коллектив 1973 ондо ажалай һайн амжалта туйлаһан юм. Продукци үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабаряа 120 процент дүүргэжэ, тэрэниие худалдаха түсэбөө 111 процент бэелүүлһэн байна. Ажалай бүтээсэ 3,5 процентээр дээшэлүүлэгдэбэ.

Ажал хүдэлмэридөө һайн үрэ дүнгүүдтэй ябаһан энэ коллектив үнгэрэгшэ жэлэй гурбадахи кварталай дүнгүүдээр аймаг дотороо эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байгаа. Дүрбэдэхи кварталсоо баһал һайнаар ажаллажа, Улаан тугаа мүнөөшье хүрэтэр бариһан зандаа.

Партиин Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ Захааминай лесхозой коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абаба. Жэшээлэн хэлэбэл, энэ коллектив байгша ондо продукци үйлэдбэрилхэ, тэрэниие худалдаха жэлэй түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид — декабриин 25-да бэелүүлхээр зоригжонхой. Ажалай бүтээсые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,5 процентээр үлүү дээшэлүүлхэ, 2.060 түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаха гэжэ шиидэнхэй. Ажалшадай үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргадаг цехэй коллектив жэл соо 23.500 түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэлсэбэ.

Тиихэдэ лесхозой коллектив аймагай Михайловскын совхозые пефтээ абаад, жэл бүри горитой туһаламжа хүргэжэ байдаг, байхашье юм.

Б. ШОЕНОВ,
лесхозой хүдэлмэришэн.

ЗОНДО ХҮНДЭТЭЙ

Улаан-Үдын аймагай Ивалгын тосхоной үйлсэнүүдээр томохон хара сүүмхэ үргэлһэн, наһажаал эхэнэрэй яаралтай алхалжа ябахые заатагүй обёорхот. Сүүмхээрнь дүүрэн газетэ ба журналнууд, бэшэгүүд ба бусад корреспонденцинүүд... Энэмнай Ивалга тосхоной хэлхээ холбооной отделениин почтальон Анастасия Антоновна Малютина гээшэ.

Почтальоной хүнгэн бэшэ хүдэлмэридэ олон жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллажа, дүй дүршэлөөр баян болоһон энэ эхэнэр тосхоной хүн зоной дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй юм. Тэрэнэй ажалниье хододоо урагшатай, һайн ябана. Уншагшадай захиһан газетэ, журналнуудые, мүн бусад корреспонденциниень түргэнөөр эзэдэнь хүргэхын тула ехэтэ оролдожо ябадаг, улад зоной дунда хэблэл тарааха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна.

Дүршэлтэй почтальон Анастасия Антоновна почтын маркануудые, конвертнүүдые, бусад хэрэгсэлнүүдые худалдажа, олзо оруулха түсэбөө һара, квартал бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг байна. Оролдосотой бэрхэ энэ нүхэр коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Малютина шэнэ газетэ, журналнуудые тараажа ябана.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХОЙТО ЗҮГЭЙ МАЦЕСТА

Усть-Ордын Буряадай национальна округой Нукутска районой минеральна уһа шэнжэлгэ дүүрэбэ. СССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын курортологиин ба физиотерапиин институдай Сибириин партиин гидрогеологическа отряд районой Новонукутский тосхон шадар гүнзэгы гэгшын 10 скважина үрэмдэбэ. Тэдэнэй долоониинь уһанай һудалда хүрэжэ, минеральна уһан гараа. Тэрэ уһаниинь химическэ бүридэлөөрөө Сочидохи Мацестын уһанда дүтэрхы байба. Тэрэнэй литр бүхэндэ 450—500 миллиграмм сероводород бии гээд элирүүлэгдэнхэй.

Хэдэн жэлэй саада тээ энэ нютагта нефть бэдэрэгшэд хүдэлжэ байһан юм. Нэгэ скважина үрэмдэжэ байтарнь, сероводородой үнэртэй минеральна уһан дайралдаһан байгаа. Тэрэниинь медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэлжэ үзэхэдэ, ревматизм, радикулит болон нервын үбшэнүүдые эмшэлхэдэ һайн гээд элирүүлэгдээ. Энэ скважина дээрэ профилактори баригдаад, мүнөө хүдэлжэ байна. Тэндэ Заларинска руднигай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд амаржа байнхай.

А. ГАЙДАЙ,
ТАСС-ай корр.

Усть-Ордын округ.

МОТОНАРТААР — АГНУУРИДА

Таймырай түрүүшын бүлэг ангуушад — Хойто Зүгэй үндэһэн арадай түлөөлэгшэд — мотонартын механигай мэргэжэлтэй болобо. Эдэ машинанууд Тундрада таатай зохид гэжэ элирүүлэгдээ. Тэдэ машинанууд ороһоо түргөөр «гүйдэг», 350-яад килограмм ашаа, нүүдэл гэрхэн ба түлишэтэй боошхо шэрээд ябаха хүсэтэй юм. Урдань ангуушад нэгэ байраһаа нүгөөдэдэ нүүхын тула нохойнуудые хүллэһэн шаргаар хэдэн эрьесэ хэдэг һэн. «Таймырский» гэжэ госпромхозой хүтэлбэрилэгшэд 30 мотонарта худалдажа абаа. Тиигэжэ ангуушадай хүнгэн бэшэ ажал нилээд хүнгэлэгдөө.

Энэ госпромхоз хоёр жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн юм. Тус ажахын газар дайда Крымскэ хахад арадайхиһаа хоёр дахин ехэ байна. Ангуушад үдэр бүри хэдэн мянган километр зай гаталбашье, недели соо арай шамай бүхы капкануудаа эрьежэ үрдидэг. Тиимэһээ мотонартанууд тэдэнэй ажалда ехэ туһатай, хэрэгтэй транспорт болобо.

Түрүүшын мотонартанууд ажахын эрхим ангуушадта үгтэнхэй. Холын хойто зүгэй хүдөө ажахын научно-шэнжэлгын Норильскдахи институдай мэргэжэлтэд шэнэ машинануудые ашаглахадань ангуушадта ехэ туһа хүргэбэ.

Ю. СИЛОРОВ,
ТАСС-ай корр.

Таймырай округ.

ҺУРГУУЛИИН 100 ЖЭЛ

Ненецкэ национальна округой Великовисочное тосхонойхид нютагайнгаа һургуулиин нээгдэһээр 100 жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэбэ. Энэ һургуули хадаа Россиин хойто зүгэй түрүүшын һургуулинуудай нэгэн байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, революциин урда тээ эндэ церковно-приходской һургуули байһан юм. Тэндэ ойрондоол 36 хүн һуралсадаг һэн.

Совет засагай жэлнүүдтэ һуралсалай энэ газар тундрын хүн зоной гэгээрэл ба соёл культура хүгжөөхэ хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэһэн байна. Энэ һургуули дүүргэжэ гарагшадай дундаһаа эрдэмтэд, уран зохёолшод, врачнар, Совет Армиин офицернүүд, партийна ба совет органуудай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд урган гараа. Тэдэнэй олонхинь түрэл нютагтаа ажаллажа байһаар. Тус һургуулиин багшанарай олонхинь эндэ түрэһэн, энэ һургуулиин шабинар байһан хүнүүд болоно. Мүнөө эндэ орошод, загаһашад ба геологуудай 490 үхибүүн гүрэн түрын гүйсэд тэдхэмжэ дээрэ байгаад, һуража байна. Һургуули соонь үргэн, һаруул классууд, лабораторно хэшээлнүүдые үнгэргэхэ кабинедүүд, мастерскойнууд, библиотекэ ба спортын комплекс бии. 100 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, энэ һургуули РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын грамотаар шагнагдаба.

Архангельска областиин Ненецкэ национальна округто мүнөө 43 интернат-һургуули хүдэлнэ.

Ю. НИКОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Ненецкэ округ.

БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУТ

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт Ханты-Мансийскада нээгдэбэ. Ой тайгата тосхонуудһаа, Обь мүрэн шадарай нефтьшэдэй залуу городуудһаа сугларһан багшанар тус институдай түрүүшын һуралсагшад болобо. Тэдэнэй дунда энэ нютагай үндэһэн яһатанай түлөөлэгшэд олон. Жэл бүри мянгаад багша, хүүгэдэй саадай хүдэлмэрилэгшэ эндэ һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхээр түсэблэгдэнэ.

— Шэнэ институдай нээгдэһэн ушар округ дотор юрэнхы һуралсалай һургуулинуудай түргөөр хүгжэжэ байһанай гэршэ болоно, — гээд округой Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша В. Липнягов хөөрэнэ. — Мүнөө округ дотор 70 мянган үхибүүн һуралсана. 10 жэлэй саада тээ гурба дахин үсөөн байһан юм. Байгша ондо 10 мянган һурагшын һууритай һургуулиин шэнэ байшангууд ашаглалгада оруулагдаха байна. Нефтянигуудай Сургут, Нефтеюганск, Нижневартовск хотонууд түргөөр хүгжэнэ. Мүн национальна тосхонуудай түхэл шарай хубилна. Һургуулигүй, интернадгүй, хүүгэдэй эмхи зургаанай үгы һуурин газарые округ соо олохонь бэрхэтэй болонхой.

Округ дотор хамтадаа 6.5 мянган багша ажаллана. Тиихэдэ жэл бүри арадай гэгээрэлэй 300—400 мэргэжэлтэ ерэжэ байдаг юм. Тэдэнэр бултадаа табан жэл болоод лэ энэ институдта һуралсажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ болоно. Мүнөө шэнэ институдта методическа 20 кабинет түхеэрэгдэжэ байна.

И. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансиин округ.

ЧУКОТКЫН ҮХИБҮҮДТЭ БЭЛЭГ

Москваһаа самолёдоор Анадырьта үнэтэ посылканууд асарагдаба. Тэдээн соонь Чукоткын үхибүүдтэ бэлэг болгон эльгээгдэһэн искусствын бүтээлнүүд байгаа. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй портрет бии. Тэрэниие СССР-эй арадай уран зураашан, СССР-эй уран зурагай академиин үнэнтэ гэшүүн Н. В. Томский ягаан гранидаар бүтээһэн байна. Совет уран зураашад Н. М. Жуков, Л. В. Депешев болон бусадай зураһан зурагаад бүтээл Чукоткын үхибүүдтэ эльгээгдээ. Анадырьта [illegible] баригдажа байһан [illegible]нүүдэй ордоной [illegible] соо тэдэ зурагууд табигд[illegible] юм.

[illegible] РИТА,
ТАСС-ай корр.

Чукоткын округ.

ҮБЛӨӨН ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Мартын 24-дэ Хориин совхозой түбтэ Улаан-Одоной найман жэлэй һургуулиин дэргэдэ Хориин аймагай һургуулинуудай буряад хэлэ ба литературын багшанарай хамтарһан үблөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ Улаан-Одоной найман жэлэй һургуули Хориин совхозой [illegible] үүсхэлээр баригдаһан. [illegible] ямаршье һургуулиһаа дутуугүй, бүхы предметээр кабинедүүдтэй болонхой, ехэ бэлэдхэл һайтай [illegible] болонхой. Энэ һургуулида буряад хэлэ ба литературын багша Цырен-Дулма [illegible] Цыренжапова [illegible]. Буряад хэлэ ба литературын кабинедтэй. Энэ кабинедынь ехэ зохидоор шэмэглэгдэһэн, бүхы хэрэгтэй [illegible]тай болонхой.

Багша Цырен-Дулма Цы[illegible]ловна хоёр ондо ондоо [illegible]тэ (4—5) буряад хэлэнээр нэмэл жэшээтэ хэшээл харуулаа.

Урогоо ехэ һайнаар харуулһанһаа гадна, нютагайнгаа, совхозойнгоо ажабайдалтай холбоото үгүүлэлнүүдые зурагаар [illegible]. Мүн элдэб һонирхолтой [illegible]үүдые урогтоо бүрин [illegible] харуулжа, һуралсагшадай [illegible] һайжаруулан, ажал хүдэлмэриеэ эдэбхитэйгээр [illegible] шадана. Энэ семинар дээрэ хэдэ хэдэн элидхэл, [illegible] боложо, саашадаа һуралсалай шанар бүри һайжаруулаа, буряад арадай [illegible] культуратай танилсажа, [illegible] мүнөө литературын [illegible] хэрэглэхэ, мүн классһаа [illegible] хэгдэхэ хүдэлмэри гэхэ мэтын хэдэн олон шухала асуудалнуудые зүбшэбэд.

Мүн саашадаа иимэрхүү семинар үргэнөөр үнгэргэжэ байха гэжэ хэлсэбэд.

Ц. ТОКТОХОЕВ.

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭХЭНЬ

Һургуулиин һурагшад ганса ном үзэхэһөө гадна, мүнөө үедэ тэдэнэр гоё һайхан зурагуудые ухаалан зуража, юумэ дархалжа, урлажа һураха ёһотой юм.

Республикымнай һургуулинуудта һурагшадые «гартаа дүйтэйгээр, нюдэндөө галтайгаар» хүмүүжүүлхэдэр, элдэбын һонирхолтой хэрэгсэлнүүдые ухаалан хэжэ шадахаар оёдолой, модо һиилэлгын, нэхэлгын, дархалалгын кружогууд һургадаг. Тиимэ һайн кружогууд Улаан-Үдын аймагай Сотниковско дунда, Хориин дунда, Загарайн аймагай Сосновоборскын, Горхоной, Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскын, Юрөөтэй, Сэлэн-Дүүмын дунда болон бусад һургуулинуудта амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймаг бүхэндэ һурагшадай гараар бүтээгдэһэн хэрэгсэлнүүдэй харалга эмхидхэгдэжэ, олон зониие һонирхуулан дүүрэбэ. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагта «Эдиршүүлэй бүтээл» гэһэн темээр Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдан, үхибүүдэй зурагай, гар урлалай выставкэ үнгэргэгдэбэ. Тэндэ 16 һургуули, үхибүүдэй эмхи зургаанууд хабаадалсажа, 609 бүтээл харуулбад. Новоселенгинскын пионернүүдэй байшан нэгэдэхи, Юрөөгэй дунда һургуули хоёрдохи, Сэлэн-Дүүмын дунда һургуули гурбадахи һууринуудые эзэлжэ, аймоногой Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэбэд. Галуута - Нуурай пионернүүдэй байшангай нэхэлгын, хүүгэдэй хоёрдохи саадай гар урлалай зарим һургуулинуудай кружогууд грамотануудые абабад. Кружогуудай хэдэн хүтэлбэрилэгшэд И. Я. Калашников, В. А. Базаров, тэдэнэй һурагшад Бурлакова Зина, Цурбуева Света, Очиров Валера, Цынгунова Лариса бэлэг, грамотануудые барибад.

Аймагай харалгануудта шэлэгдэһэн, илгарһан бүтээлнүүд мүнөө республикын харалгада Улаан-Үдэ хотодо суглуулагдаба.

Һурагшадай хабарай амаралтын үедэ мартын 25-һаа 30 болотор тэдэ бүтээлнүүдынь республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдта, эдир технигүүдэй станцида харуулагдаха.

М. МАДАЕВ,
ИУУ-гай методист.

БАГШАНАРАЙ МЭРГЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛДЭГ ИНСТИТУДТА

ДИРЕКТОРНҮҮДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

Мүнөө үедэ һургуулинуудай үмэнэ харюусалгатайхан эрилтэнүүд табигданхай: орон доторнай эрдэм, техникын, соёлой, мүн экономикын амжалтатай түргэнөөр хүгжэһэнтэй дашарамдуулан, һуралсалай программанууд горитойхоноор шэнэлэгдэнхэй гээшэ. Тэрээнтэй хамта һургуулинуудай директорнүүдэй үүргэ, ажал хүдэлмэри улам үргэдэбэ. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Бүгэдэ ниитын һуралсалда оролгые түгэсхэхэ ба юрэнхы эрдэмэй һургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай» 1972 оной тогтоол, мүн «Хүдөөгэй юрэнхы эрдэмэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» 1973 ондо абтаһан тогтоолнууд соо хэлэгдэнэ ха юм.

Һургуулиин директорэй хүдэлмэри ехэхэншье, харюусалгатайшье юм даа: һуралсалай бүхы предмедүүдэй методикын талаар багшанарай зүбөөр заахые шалгахаһаа гадна, хэшээлһээ гадуур хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар мэдэхэ, шалгаха, хүтэлбэрилхэ: һургуулиин ажахы, финансын асуудалнууд, һурагшадай түрэлхидэй дунда хүдэлмэри ябуулха гэхэ мэтэһээ эхилээд барагдахагүй. Эдэ бүгэдые һургуулиин директорэй хүдэлмэри тухай — мүнөө ямаршье дээдэ һургуулида студентнэр үзэдэггүй бшуу даа. Хүтэлбэрилэгшын дүй дүршэлөөр багахан директорнүүдтэ ямар ханшье хүндэ хүшэр асуудалнууд, хэрэгүүд дайралдадаг.

Тиимэһээ республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институт дунда һургуулинуудай дүшөөд залуу директорнүүдые суглуулжа, дүшөөд үдэрэй курсада байлгаба. Тэдэнэр ном заалгын онол аргаһаа гадна, марксистско-ленинскэ сурталай, эрдэм болон экономикын асуудалаар олон ондоо һонирхолтой лекцинүүдые шагнабад. Һургуулиин директорнүүдтэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай, технологическа, соёлой институдуудай доцентнэр, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, Гэгээрэлэй министерствын инспекторнүүд, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай методистнар, мүн бэшэшье эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд лекцинүүдые уншаад. Илангаяа В. Н. Битуевай «Коллектив болон хүн», Л. В. Олзоевагай «Шэнэ хүнэй ухаан бодолой бүридэлгэ хадаа коммунизм байгуулгын үедэ партиин шухала зорилгонуудай нэгэн» гэһэн лекцинүүд һонин байгаа. Мүн баһа инспекторнүүд болон методистнуудай — М. В. Макарчугай, Л. Н. Крутовскаягай, Ч. Д. Будаевай ба бусадай тусхай лекцинүүд яһала туһатай байба.

Курсада хабаадагшад Улаан-Үдэ хотын олохон һургуулинуудай хэшээлнүүдтэ хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулгануудта байлсажа, тэдэнэй методикын хэр зэргээр үнгэргэгдэһые гүнзэгыгөөр шалгалсаа.

Курсынгаа ямар зэргээр үнгэргэгдэһэн тухай, өөрынгөө хүдэлмэри тухай һургуулиин директорнүүд һүүлээрнь хөөрэлдөө хэһэн байна. Тэндэ илангаяа директорнүүд Ц. Н. Суровцевай, Н. Н. Олейниковэй, И. В. Мантатовай, З. Н. Борисовагай, Н. В. Зандановай хэлэһэн үгэнүүд онсо анхаралтайгаар шагнагдаба.

ЖУРНАЛИСТНАРАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй обкомой хэблэлэй сектороор эмхидхэгдэһэн республикын аймагай газетэнүүдэй редакторнуудай орлогшонорой, олон тиражтай газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хоёр үдэрэй семинар Улаан-Үдэдэ боложо, үсэгэлдэр дүүрэбэ.

Семинарта хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй (1973 он) дүнгүүд ба хэблэлэй бэелүүлхэ зорилгонууд, нютагай газетэдэ партийна, мүн социалис мүрысөөнэй ябасые яажа харуулха тухай асуудалнуудаар элидхэлнүүд уншагдаба.

КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов, КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторые даагша И. Р. Очиров, Буряадай журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ И. К. Щекотов болон бусад семинарта хабаадагшадай урда элидхэлнүүдые хэжэ, аймагуудай газетэнүүдэй дунданууд тухай тогтоһон байна.

Аймагуудай газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — «Баргажанай үнэн» газетын редакторай орлогшо Ю. П. Баранчик, «Коммунизмын туяа» газетын редакторай орлогшо А. З. Постригань, «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакторай орлогшо Б. Д. Цыбендоржиев. Яруунын аймагай «Улаан туяа» газетын редакторай орлогшо Ж. Б. Цыдыпов, Кабанскын, Загарайн аймагуудай, «Байкальские огни», «Вперед» газетэнүүдэй редакторнуудай орлогшонор А. И. Седунова, Н. С. Кучумов болон бусад хүдэлмэри тухайдаа хөөрэһэн, саашанхи зорилгонуудаа хэлэжэ үгэһэн байна.

Семинарта хабаадагшадта КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков «Уласхоорондын асуудалаар» һонирхолтой лекци уншаба. Мүн эдэнэр семинарай һүүлшын үдэр республикын телевидени ошожо, хүдэлмэритэйнь танилсажа, һонирхобо.

Манай корр.

ЭРХИМҮҮДЭЙ ҮДЭШЭ

Зүүн Сибириин соёлой институтда һуралсалдаа шалгардаг студентнэр олон юм. Һаяхан тэдэнэртэ зорюулагдаһан тусхай үдэшэ үнгэргэгдэбэ.

Эрхимээр һурадаг студентнэрые институдайнь ректор нүхэр Никифоров болон багшанар амаршалаа, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа.

Хүршэ тус институтда Монгол ороной залуушуул һуралсадаг. Тэдэнэр бултадаа эрхимүүдэй үдэшэдэ уригдажа, совет нүхэдтөө монгол дуу, хатар гүйсэдхэжэ, һонирхуулһан байна.

В. НАЙДАНОВА.

СПОРТСМЕНҮҮДЭЭР ОЛОН ҺУРГУУЛИ

Улаан-Үдын аймагай Надейнскэ найман жэлэй һургуулиин коридор соо ороходо һурагшадай спортын талаар абаһан кубогууд болон грамотанууд тусхай шкаф соо табяатай байдаг. Мүн эндэнь тус һургуулиин спортсменүүд тухай бэшэһэн республикын, аймагай газетэнүүдһээ абтаһан статьянууд табяатай. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ тус һургуулиин һурагшадай команда «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубогта хүртэһэн байна.

Байгша ондо аймагай найман жэлэй һургуулинуудай дунда санаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ тус һургуулиин команда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубок, грамотада хүртэһэн байха юм.

Һургуулиин директор Г. М. Убугунов, физкультурын багша нүхэр Дмитриев гэгшэд һурагшадайнгаа дунда спорт хүгжөөхэ талаар эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулжа, тэдэнээ спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлжэ шаданхай гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Ф. СТЕПАНОВ.

АЗА ТАЛААНТАЙШУУЛ

Үнгэрэгшэ жэлэй июнь һарада наймаалагдаһан ДОСААФ-ай наймадахи лотерейн билетүүдые республикын ажалшад шалгажа, аза талаантайшуулынь томо шүүбэридэ тудаһан байна. Жэшээнь, «Восситбтранстрой» трестын хүдэлмэришэн В. П. Бянкин «Волга» машина шүүһэн байба. Мүнөө Бянкинтан жолоошоной курсада һуралсажа эхилэнхэй.

— Бидэнэр жэл бүри лотерейн билет олоор худалдан абадаг заншалтайбди. Һаяхана тэдэнэйнгээ нэгэ билетээр колясткатай мотоцикл шүүһэн байбабди, — гэжэ Е. А. Монохонова омогорхоно.

Мүн барилга-хабсаралгын хоёрдохи управлениин ахалагша экономист Тамара Павловна Власова, авиазаводой хүдэлмэришэн Валерий Павлович Громов, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлэй заводой гагнууршан Юрий Лютьевич Масальский гэгшэд колясткатай мотоциклнуудые шүүһэн байна.

Д. ДАБАЕВ,
ДОСААФ-ай обкомой ахалагша инструктор.

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Санаар 60 километрэй зайда урилдаан Дээдэ-Онгостойдо үнгэргэгдэбэ. Городой физкультура ба спортын комитет энэ мүрысөөе түрүүшынхеэ эмхидхээ. Улаан-Үдэһөө Москва хүрэтэр санаар аяншалгада хабаадалсаһан, багшанарай институтдай заочно һуралсалай талаар проректор Софья Ананьевна Тыхеева мүрысөө нээһэн байна.

24 урилдагшад санын зүргөөр һубарилдан шуумайбад. Республикымнай эгээл хурдан санашад энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Тэдэнэр 10 километрэй зайе гаталхадаа, 6 дахин дүхэриг тойрохо байгаа бшуу. Энэнь юугээрээ һайн байгааб гэхэдэ, суглагашад саг үргэлжэ урилдагшадай хойноһоо адаглан хаража байба.

Спортын мастер Григорий Цыбиков, Сергей Патрахин гэгшэд һайн һорилго хэһэн байна. Гэбэшье 30-дахи километртэ Сергей Патрахин Цыбиковые хойноо хая хаяһаар аяар хоёр минутаар түрүүлбэ. Мүн хүдөө ажахын институтдай санашад Александр Макаров, Николай Фролов, Александр Калуженин гэгшэдэй хоорондо хоёрдохи һууридa гарахын түлөө шанга тэмсэл болоо.

40-дэхи километрһээ «Динамын» спортсмен Виктор Неверов 6-дахи һуурида гаража шадаба. Тиихэдэ Сергей Патрахин холын зайда үнгэргэгдэһэн энэ хүшэр хүндэ замые 3 час 08 минута 15 секунда соо гаталжа, республикын түрүүшын чемпион болобо. Григорий Цыбиков, Александр Макаров, Николай Фролов, Александр Калуженин, Виктор Неверов гэгшэд хойно хойноһоо һубарилдан фиништэ хүрэжэ ерэбэ. Түрүүшын зургаан һуури эзэлһэн санашадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Эхэнэрнүүд 15 километрэй зайда урилдаба. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Надежда Вершинина золгүйдэбэ. Хада руу һолжоржо ябатараа ойлгомторгүй санаяа хухалжа, урилдаанһаа гараха баатай болоо. Тиихэдэнь залуу санашад чемпионой нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ оробо. Людмила Малофеева энэ зайе 1 час 1 минута 20 секунда соо гаталжа, түрүү һуурида гараа. Тиихэдэ Зүүн-Сибириин технологическа институтдай түлөөлэгшэд Татьяна Вострикова, Галина Кащеева гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Энэ мүрысөөгөөр санын урилдаанай хаһа городтомнай дүүрэбэ. Ерэхэ жэлэй үбэл санаар холын зайда урилдаанай болоходо бэшэ городуудай санашад уригдаха бээ гэжэ найданабди.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

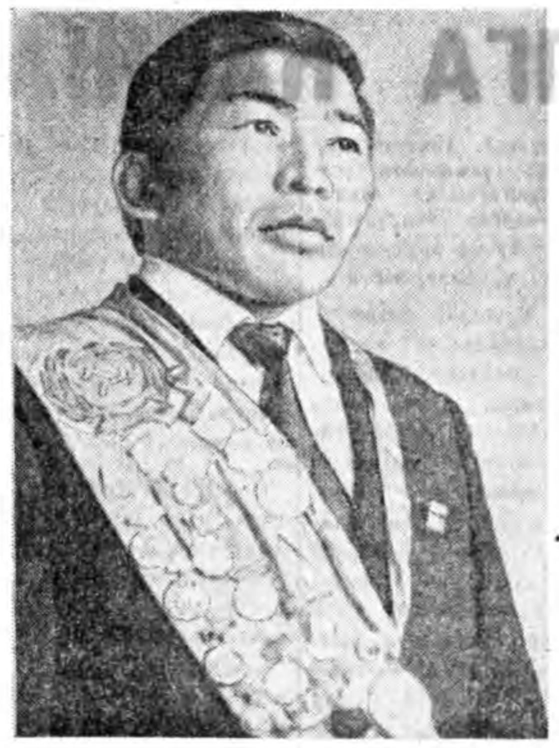

ЭРХИМ БУХЭНҮҮДЭЙ НЭГЭН

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй спортын мастер, Буряадай АССР-эй культурын габьяата ажал ябуулагша, жэл бүри үнгэргэгдэдэг республикын һур харбаанда барилдаагаар таһалгаряагүй арбан гурба удаа чемпион боложо гараһан Виктор Баймеев мүнөө гушан зургаатай болобо.

Урдандаа түрүү һуури эзэлхын түлөө Баймеевтэй барилдадаг үетэн нүхэдынь мүнөө барилдахаяа болинхой, тренер, судья нэрэ зэргэтэй болонхой, һорёо, мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ ябадаг юм. Харин гоё һайхан бэетэй Виктор Баймеевэй бүхэшүүлэй барилдаанда дуратайшуулай урмада жэл үнгэрхэ бүри хүдэржэжэ, барилдагшын үндэр шэнэ нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябадагынь һайшаамаар байдаг. Өөрынгөө шэгнүүртэн соохоо Буряадай бүхэ гэжэ нэршэһэн Викторэй нюусань юуб гэхэдэ, тэрэ бага балшар наһанһаа бүхэ барилдаанда дуратай һэн тула сүлөөтэйл сагтаа спортын залда ерэжэ, һорёо мүрысөө үнгэрэгдэдэг, өөрынгөө дүршэлдэ залуушуулые һургажа, хүмүүжүүлжэ ябадаг һайн һайхан заншалынь болоно.

Бүри һургуулида һуража ябахадаа, барилдаанда өөрөө өөрыгөө бэлэдхэжэ, 1957 ондо Эрхүүгэй областиин һурагшадай дунда түрүүшынхиеэ областиин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн намтартай. Зүгөөр энэ нэрэ зэргэнь удаадахи жэлнүүдтэ дабтагдаагүй юм. Ушарынь хэлэхэдэ, Викторто мүрысөөндэ ябажа байха туха сүлөө олдодоггүй һэн. Дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ удаа ухаансар бэрхэ гэгдэһэн Виктор түрэл совхозойнгоо комплексно бригадын бригадир болоо бэлэй. Багаһаа хойшо үншэрһэн Викторто нютагайхидынь али зэргын туһаламжа үзүүлдэг, һургаал заабаришье үгэдэг байба. Тэдэнэй нэгэн — урдандаа сэрэгэй албанда политическэ талаар хүтэлбэрилэгшэ ябаһан, совхозой отделениие эрхилэгшэ Алексей Ходкин болоно. Хараха янзада багжагар бүдүүн бэетэй энэ хүн жэл бүри үнгэргэгдэдэг һур харбаанай барилдаанда хабаадалсадаг һэн. Тиихэдээл Викторэй бүхэшүүлэй барилдаагаар һонирходог байһые обёоржорхиһон байгаа. Нүхэр Баймеев барилдаан бүхэндэ хабаадалсахадаа, нэгэ шүүхэ, нэгэ шүүгдэхэ баатай болодог һэн.

1965 ондо Виктор Баймеев Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт дүүргэһэн байна. Институдай спортын факультет дүүргэһэн диплом абахадаа, тэрэ хармаан соогоо «СССР-эй спортын мастер» гэһэн үнэмшэлгэтэй болоод ябаа. Институтда һуралсажа ябахадаа хэдэн удаа ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ — «Буревестник» бүлгэмэй Центральна соведэй, РСФСР-эй профсоюзуудай спартакиадада хабаадалсажа үрдиһэн байгаа. Эдэ барилдаануудта хабаадалсахадаа, СССР-эй мэдээжэ бүхэнүүд — СССР-эй спортын мастер Таймазов, «Буревестник» бүлгэмэй Центральна соведэй, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй чемпионууд Семен Тихонов, Николай Алексеев, оронноймнай эрхим бүхэ ябаһан Иван Поддубнын нэрэмжэтэ шанда хүртэһэн, Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн барилдаанда мүнгэн медальда хүртэһэн Феликс Акоев болон бусадые — дала мүрөөрнь ковер дээрэ даража шадаһан байба.

1964 ондо Нальчик хотодо үнгэргэгдэһэн барилдаан дээрэ өөрынгөө шэгнүүртэн соохоо бултаниие хаяжа гарахадань, олон тренернүүд манай Викторые Москвагай али нэгэ спортын бүлгэмдэ ерэхыень уриһан юм. Тиихэдэнь Виктор таһа арсажа, үргэн Буряад оронһоо гаража ошохогүйб гэжэ мэдүүлээ һэн гэхэ.

...Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума Буряадай бүхэ үнэн бэеэ бэелжэ бодоходоо, республикын бүхэнүүдэй дунда мэдээжэ болоо бэлэй. Тэрэнэй чемпионой улаан торгон лентэ дээрэхи тэмдэгүүд — алтан, мүнгэн, бронзо медальнууд олошоро олошорһоор, лентыень бүрхөөжэ эхилһэн байха юм. Үшөө тиихэдэ барилдаанай баян дүршэлтэй болоһон Викторто барилдаха дуратайшуул жэлэй үнгэрхэ бүри олошордог һэн. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Викторэй өөрынь һургажа, хүмүүжүүлжэ гаргаһан бүхэшүүл, спортын мастернууд Валерий Иванов, Геннадий Манжуев гэгшэд болоно. Эдэ хоёр бүхэ мүнөө Виктор Васильевичтал адли республикын хоёр институдуудта ажалладаг, өөһэдынгөө дүршэлдэ залуу үетэниие һургажа хүмүүжүүлжэ ябадаг.

Нүхэр Баймеевэй һургаһан, хүмүүжүүлһэн спортсменүүд институт дүүргэһэнэйнгээ удаа, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ гэһэн дипломтой республикын болон оронноймнай бусад область, хизаарнуудта ажаллахаар эльгээгдэдэг. Тиихэдэ эдэнэр дипломойнгоо хажуугаар барилдаашын нэгэдэхи гү, али спортын мастер гэһэн нэрэ зэргэтэй хүдөө нютаг ерэхэдээ, тэндэхи залуушуулые ажалайнь хажуугаар, бүхэ барилдаанай нюусатай танилсуулдаг.

Виктор Васильевич өөрынгөө хүмүүжүүлэгшэдэй эльгээһэн бэшэг айхабтар наринаар хадагалдаг, тэдэнэйнгээ асуудалнуудта саг соонь харюусадаг. Мүнөө Эрхүүгэй областьдо зоотехнигээр хүдэлжэ ябаһан спортын мастер Анатолий Бобоев, Хурамхаанай аймагай ажахынуудай нэгэндэ главна механигаар хүдэлдэг нэгэдэхи разрядтай Юрий Боноев, Тувын АССР-тэ ажалладаг Мангуш Шаңр, Ивалгын гидромелиоративна техникумдэ багшалдаг, нэгэдэхи разрядай бүхэ Анатолий Бутуханов болон бусад хүдөөгэй залуушуулай тренернүүд болонхой, жэл бүри үнгэргэгдэдэг республикынгаа заншалта һайндэр — һур харбаанай найр наадаанда өөһэдынгөө тусгаар командатай ерэдэг болоһониинь һайшаан магтамаар.

Хододоо энеэдэ, зугаатай, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй Виктор Васильевич Баймеев Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагшаар ажаллана. Тэрэ үргэн Буряад оронойнгоо спортын хүгжэхын, спортдо дуратайшуулай олошорхын түлөө оролдожо, эрмэлзэжэ ябадаг сэдьхэл дүүрэн коммунист, спорстмен, багша юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй спортын мастер В. В. Баймеев.

С. ДУШЕНКОВОЙ фото.

ХИЛЫН саанаһаа

Телефон, телеграф, радио

БУХАРЕСТ

РКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Румыниин Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

Румыниин Социалис Республикын Президентын тушаал бии болгохо тухай дурадхалые пленум һайшаагаад, РКП-гэй Генеральна секретарь Николае Чаушескуе энэ тушаалда һунгахые СРР-эй Национальна Ехэ суглаанда зууршалаа. Бэеынь муудаһан дээрэһээ СРР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа тэрэниие сүлөөлхэ тухай И. Г. Маурерай гуйлтые РКП-гэй ЦК-гай пленум хангажа, РКП-гэй ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн М. Мэнескуе СРР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр һунгахые Румыниин Национальна Ехэ суглаанда зууршалба.

ПАРИЖ

Үнэмшэлгын грамотанууд барюулагдаба

ТАСС

Германиин Демократическа Республикаһаа Францида байдаг түрүүшын элшэн сайд Эрнст Шольц Елисейскэ ордон соо Франциин Республикын президент Ж. Помпидуда үнэмшэлгын грамотануудые барюулаа.

Энэ хэрэг Европодохи шахардуу байдалай һуларһанай һүлдэ тэмдэг болоно гэжэ Жорж Помпиду энэ баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае хүгжөөлгэдэ Франци нүлөө үзүүлхые хүсэнэ гээд президент мэдүүлбэ. «Гайхамшаг экономическа амжалтануудые туйлаһан оронтой холбоо барисаагаа бэхижүүлхын тула Франци бүхы хүсэлээ оролдолгоёо гаргаха байна», — гэжэ тэрэ хэлээ.

ГДР-эй, Франциин хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго Европо түбиин аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ, бата эб найрамдал хангахые хүсэһэн арадуудай аша туһада, хүсэл эрмэлзэлдэ харюусаха байна гэжэ Р. Шольц тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

АЛИ АЛИНДАНЬ АШАГТАЙ

ТАСС

Советскэ Союзай, Франциин хоорондохи харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Совет, француз талада аша туһатай шэнэ шэнэ хэлсээнүүд һара бүри баталагдан абтана.

1975 ондо дүн хамта 8,4 миллион франк сэнтэй токарно-тошылдолгын гурбан станок Советскэ Союзда эльгээхэ тухай хэлсээ Франциин «Бертье» гэжэ тодо нарин прибор бүтээдэг фирмэ «Станко-Франс» гэжэ совет-француз бүлгэмтэй һаяхан баталһан байна.

Совет түхеэрэлгэнүүдые Францида худалдаха тухай харилсаа тогтоохын тула «Бертье» гэжэ фирмэтэй хөөрэлдөөнүүд хэгдэжэ байна гээд «Станко-Франс» гэжэ бүлгэмэй дирекцидэ ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

Һүүлэй үедэ Франци совет техникэ ехээр худалдажа абадаг боложо байна гээд энэ бүлгэмэй ажал ябуулга элирхэйлэн харуулна. «Эрно-Самюа» гэжэ машина бүтээдэг фирмэ араа гаргадаг станогуудые СССР-һээ худалдажа абана.

СОФИ

В. ШЕЕЛИИН БОЛГАРИДА ЕРЭҺЭН ТУХАЙ

ТАСС

НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Тодоров албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан ФРГ-гэй вице-канцлер, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеельтэй уулзажа хөөрэлдэбэ. Хоёр талые һонирхуулһан асуудалнуудаар хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ хөөрэлдөөн болоо.

ФРГ-гэй вице-канцлер, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеелиин албанай хэрэгээр Болгариин Арадай Республикада ерэһэн тухай коммюнике эндэ тунхаглагдаа. В. Шеель НРБ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Младеновтэй уулзажа, хоёр талын харилсаае хүгжөөлгын, уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна гээд коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо гуримые дэмжэжэ байһанаа, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ, Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй амжалтада эдэбхитэйгээр нүлөөлхые шиидэнги байһанаа мэдүүлээ. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой, 1973 оной октябриин 22-ой тогтоолнуудай үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое политическэ аргаар гуримшуулха шухала гээд найдажа байһанаа хоёр тала элирхэйлэн тэмдэглээ.

АНГИИН ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

Мүнөө үедэ капиталис оронуудай үргэн ниитэ ажалшадай байдал улам муудажа байна. Энэ юунһээ болонооб гэхэдэ, капиталис оронуудай экономико һулаар хүгжэн, юумэнэй сэн хүндэрнэ, мүнгэнэй үнэ унана. Тиихэдэнь үргэн ниитэ ажалшад эрилтэнүүдээ хангуулхын тула буһалгаа хэжэ, тэмсэхэ баатай болоно. Японой ажалшадай хабарай добтолго энэ талаар онсо шэнжэтэй байха. Энээндэ 10 миллионһоо үлүү хүн хабаадаха.

Франциин банкнуудай алба хаагшад буһалгаалжа эхилбэ гээд Парижһаа мэдээсэгдэнэ. Мүнөө 100 мянга гаран хүн буһалгаанда хабаадажа байнхай. Банкнуудай эзэдэй зарим тэды эрилтэнүүдыень хангаашье һаань, буһалгаалагшад тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

Италиин «Сир-Румянка» гэжэ химическэ компаниин хүдэлмэришэдэй буһалгаан амжалтаар дүүрээ. Предприятиин эзэд ажалай шэнэ хэлсээ баталха баатай болохо байна. Ойрын табан жэлэй турша соо ороной урда зүгтэ компаниин хэдэ хэдэн шэнэ предприятинуудые барихые захиргаан зүбшөөхэ баатай болоо. Эндэ 30 мянга гаран хүн хүдэлхэ байна.

Баруун Берлинэй металлистнууд илалта туйлаба: хотын металл болбосоруулдаг хэдэ хэдэн предприятинуудай 4 мянган хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын салин хүлһэн дээшэлүүлэгдэбэ. Аргентинын хэдэн провинциин хүдөө ажахын ажалшад 48 часай буһалгаа соносхоо. (ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

А. Карьялайненай мэдүүлгэ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэриие дары түргөөр дүүргэхэ шухала гэжэ Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнен мэдүүлээ.

А. Карьялайнен Финляндиин телеграфна бюрогоор үгэ хэлэхэдээ, оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүблөөнэй түгэсхэлэй, гурбадахи шатые байгша оной июль һарада үнгэргэхын түлөө Финлянди тэмсэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

БОНН

Ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө

ТАСС

Байгша оной ноябриин 20-до газарай парламентда (ландтаг) һунгалтын үнгэргэгдэхэ Баварида һунгуулиин хүдэлмэри ябуулхые Германиин Компарти уряалба.

Мюнхенэй эгээл ехэ залнуудай нэгэн соо болоһон митингдэ 1200 гаран хүн хабаадаа. ГКП-гэй Урда Бавариин организациин түрүүлэгшэ Г. Шнайдер митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. ГКП хадаа Бавариин ори ганса политическэ парти болоно гээд тэрэ мэдүүлээ. Ехэ капиталда эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэхэ гээшэ энэ партиин гол зорилго мүн.

Бавариин коммунистнууд һунгалтын урда тээ бэелүүлхэ программаяа тунхаглаа. Арад зоной аша туһада, Баварида засаг барижа байһан ехэ капиталай партида — ХСС-тэ эсэргүүгээр тэмсэхэ гээшэ Германиин Коммунис партиин гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

ДЕЛИ

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Үргэн ниитэ арад зоной аша туһада социально-экономическа хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэжэ байһан түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэ хандахадаа, хархис этэгээдүүдтэй тэмсэлээ улам шангадхахыень Индиин премьер-министр Индира Ганди уряалба.

И. Ганди эндэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, орон дотор юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэржэ байһандань һанаата боложо байһанаа мэдүүлээ. Энээнтэй дашарамдуулан, Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин хараалһан демократическа хубилалтануудые хэхэ шухала гэжэ Индиин правительствын толгойлогшо тэмдэглэбэ. Орон доторой экономическа байдалые улам бүри хүндэ болгохые һэдэһэн хүнүүдтэй эрид шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй.

Ороной национальна нэгэдэл бэхижүүлхые, амгалан байдал хангахые, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахые И. Ганди мүн лэ уряалаа.

НЬЮ-ЙОРК

Чилидэхи байдал тухай үнэн баримта

ТАСС

Элитэ мэдээжэ американ экономист Виктор Перлын брошюра Чилидэ болоһон фашис урбалта тухай хөөрэнэ. США-гай Коммунис партиин уласхоорондын партийна харилсаа холбооной комисси энэ брошюрыень хэблэн гаргаа.

Сальвадор Альендиин хуулита правительствада эсэргүү үгэсөөндэ хариис хүсэнүүдэй бэлэдхэл хэлгэтэй энэ брошюра уншагшадые танилсуулхаһаа гадна, урбалта тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Энэнь бодото баримтануудта үндэһэлэнхэй.

«Чилидэхи хашалта харшалалтануудые усадхан сараха гээшэ США-гай демократическа хүсэнүүдэй уялга болоно», — гэжэ автор тэмдэглэнэ. Чилиин патриодуудтай һаналаа нэгэдэжэ, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые сүлөөлхын түлөө тэмсэл хэхэ уряатайгаар В. Перло американ олониитэдэ хандаба. Холбоото Штадуудта эмхидхэгдэнхэй Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын комитедүүдэй ажал ябуулга тухай тэрэ хөөрэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Дураа гуталгань үргэдэнэ

ТАСС

Тель-Авивай правительствын бэелүүлдэг политикаһаа шалтагаалан, орон дотор юумэнэй үнэ сэнгэй улам хүндэржэ байһан дээрэһээнь Израилиин үргэн ниитэ арад зон ехээр дураа гутана гээд «Гаарец» газетын олоной дунда хэһэн асуулта элирхэйлэн гэршэлнэ. Энэ асуултын ёһоор, Израилиин арбадахи хүн бүхэн эхэ оронһоо гаража ошохо хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ. Залуушуулай табанай нэгэ хубинь иимэ хүсэлэнтэй юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үндэр ургасын эшэ үндэһэн» — түрүү бэшэг. «Аэрофлодой нөөсэ арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ» — суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Шударгуу звено» — М. Хензыхеновэй статья. АПН-эй материалнууд. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаһанда: «Һайн эмхидхэлшэ хэрэгтэй» — А. Филипповэй статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хүн ба байгаали» — суглуулбари. Арадай судьягай ажаглалтанууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.05 — Һурагшадай амаралтын үе. «Ташкент — талха тарянай хото» — уран һайханай фильм.

«Орбита». 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — Һурагшадта — «Үхибүүдэй номой долоон хоног» (үнгэтэ). Союзуудай Байшангай Колонно залһаа репортаж. 16.15 — 18.25 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.25 — Дамжуулгын программа. 18.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Нүхэр хүдэлмэришэн». 20.00 — Буряад хэлэн дээрэ хөөрэлдөөн.

«Орбита». 20.10 — «Эб найрамдалта программа бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй XXIV съездын болоһоор гурбан жэлэй ойдо. 20.55 «Танай гэртэ» — гэһэн хүгжэмтэ программа. 21.25 — Поэт Сергей Михалковой авторай үдэшэ. Союзуудай Байшангай Колонно залһаа дамжуулга. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — 02.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 02.30 — Хоккейгээр уласхоорондын нүхэр ёһоной уулзалга. Швециин, СССР-эй суглуулагдамал команданууд наадаха (үнгэтэ). Швецинһээ дамжуулга хэгдэхэ.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мартын 30—31-дэ республикадамнай үүлэтэйшэг, бүрхэг байха. Урда аймагуудаар багаханаар саһан орохо. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 11—16, үдэртөө 1—6, хойто аймагуудаар Байгалай хойто эрьеэр һүниндөө 22—27, үдэртөө 5—10 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

УНШАГТЫ[Д] һонирхохо байхат

ОНСО ШУХАГ, һОНИ[Н] НОМ

МОДОД — МУЗЕЙН ЭКСПОНАДУУД

ЕХЭЭР ХУБИЛА[Г] АРГЕНТИНЫН

Ниислэл хотын универ[ситет]дэй археологуудай һана[...] ёһоор, энэ археологическа [...] дошо эрдэм наукада ехэ [...] шанартай юм.

(ТАСС)

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй [...] ховно Соведэй Прези[диумэй] 1974 оной мартын [...] Указаар:

ондоо ажалда ороһон[...] дашарамдуулан, нүхэр [...] Эрдынеев республикын [...] нистрнүүдэй Соведэй Тү[...] лэгшын орлогшын ту[...] һаа сүлөөлэгдэбэ;

ондоо ажалда ороһон[...] дашарамдуулан нүхэр [...] гань С. Г. Буряадай АС[СР-]эй Министрнүүдэй Со[...] «Сельхозтехника» гэжэ [...] публиканска нэгэдэлэй [...] рүүлэгшын тушаалһаа [...] лөөлэгдэбэ.

Редакторай орлог[шо] М. Н. НИМАЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной мартын 29. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00397. Заказ №